Št. 37. V Gorici, dne 29. marca 1900. Tečaj XXX.

Izhaja trikrat na teden = šestih izdanjih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdanje opoldne, večerno izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogami ter s „Kažipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . 13 K 20 h, ali gld. 6·60
pol leta . . . . . 6 „ 60 „ „ „ 3·30
četrt leta . . . . . 3 „ 40 „ „ „ 1·70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici štv. 9 v Gorici v «Goriški Tiskarni» A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od «Soče» vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gld. 1·60.

«Soča» in «Primorec» se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje).

Uredništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadstr. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoludne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.

Neplačanih pisem ne sprejemlje ne uredništvo ne upravništvo.

Oglasi in poslanice se računijo po petit-vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen «Soče» in «Primorca» še „Slovansko knjižnico“, katera izhaja mesečno v snopičih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vseletno 1 gld. 80 kr. — Oglasi v «Slov. knjižnici» se računijo po 20 kr. petit-vrstica.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici. Bog in narod! «Gor. Tiskarna» A. Gabršček (odgov. iv. Meljavec) tiska in zal.

Spinčićeve interpelacije.

Vrli istrski poslanec Spinčić je stavil v družbi z dr. Laginjo in drugovi koncem zasedanja drž. zbora interpelacije, katere podajamo v nastopnem.

Interpelacija do pravosodnega ministra glede neznanja slovenščine pri trgovinski sodniji v Trstu od 15. t. m. se glasi:

Dné 4. januvarija t. l. je bila pri c. kr. trgovinski sodniji v Trstu v neki pravni reči obravnava, kateri je bil uvod slovenska tožba in slovenski odgovor. Obe pravico iščoči stranki sta bili slovenski, njih zastopnika Slovenca. Kot taka sta hotela, da se izključijo oni člani iz sodnega dvora, kateri niso vešči slovenskega jezika. Predsednik senata je poskusil, pridobiti stranki in zastopnika za to, da bi bila obravnava v italijanščini ali nemščini. Ker pa se nista udala, je naznanil predsednik tak-le sklep sodnega dvora:

Ker ni mogoče, pri tej sodniji sestaviti senat tako, da bi znali vsi njegovi člani slovenski — kajti nikak član istega izmed trgovskega stanu ne zna tega jezika — se bo obravnavalo na podlagi § 123. poslovnega reda sodnij s pomočjo tolmača; ker pa ni mogoče, takoj dobiti zaprisežnega tolmača, se preloži obravnava na drugi dan.

Zastopnika sta protestovala proti tolmaču, ker iste je uporabljati le za tuje jezike, ne pa za deželne; obravnava se je vršila vendarle dné 30. jan. s pomočjo zaprisežnega tolmača.

Ko pa tolmač govora zastopnika tožbe ni pravilno prevedel, ter je sam pripoznal, da ni zadosti sposoben, da bi slovenske govore preložil takoj in pravilno, sta izključila zastopnika tolmača ter zahtevala senat, katerega vsi člani so vešči slovenskega jezika. Ko sta potem toliko predsednik senata, kolikor predsednik trgovinske sodnije, sama ponovno strankama zaman prigovarjala, naj se poslužita laškega ali nemškega jezika, je naznanil predsednik vsled sklepa senata, da so dobili zmožnega tolmača v osebi nekega c. kr. avskultanta. Ta pa tudi ni bil uradno usposobljen tolmač, zastopnika strank sta ga odklonila ter izjavila, da stranki iščeta zaman pri tej sodniji svojih pravic, katere so jima zajamčene po ustavnih zakonih ter po novi proceduri, ter puste pravdo počivati, kakor tudi v istini še vedno počiva.

Gledé na ta slučaj, ki hudo ilustruje razmere pri tem c. kr. sodnem dvoru, stavijo podpisani do Njeg. Ekscel. gosp. pravosodnega ministra vprašanje:

»Ali je Njegova Ekscelenca pri volji, odrediti, da pri c. kr. trgovinski sodniji v Trstu, oziroma povsodi, kjer zahtevajo razmere, poskrbi za sodnike po poklicu in sodnike-lajike, ki so zmožni slovenščine, da se obvarujejo stranke nedostajanja zakonodajno jim zajamčenih pravic ter izgube časa in denarja«.

(Podpisanih je poleg Spinčića še 17 poslancev).

Druga interpelacija se dotiče rabe jezikov pri političnih ter drugih c. kr. oblastih v Primorju. Ta interpelacija posl. Spinčića, dr. Laginje in drugov je podana na naslov ministerskega predsednika kot voditelja ministerstva za notranje reči.

Glasi se tako-le:

Radi rabe jezikov od strani političnih ter drugih c. kr. oblastij v Primorju v občevanju s tamošnjimi hrvatskimi in slovenskimi strankami je bilo že dosti pritožeb, tudi v državnem zboru.

V XV. sesiji državnega zbora — da ne grem še dalje nazaj — pridruživši se interpelaciji prvo-podpisanih poslancev od 30. marca 1898., odgovoru Njeg. Ekscel. takratnega ministerskega predsednika in voditelja ministerstva za notranje reči od 21. aprila 1898. ter drugi prvopodpisanega od 6. maja 1898., sta stavila oba prvopodpisana do Njeg. Eks. takratnega ministerskega predsednika dné 4. in 18. 3 interpelacije ter sta dobila odgovor na jedno dné 9. dec. 1898.

Dotična interpelacija zadeva sicer le en slučaj; v odgovoru ná njo pa se povdarja neka na c. kr. namestnika naslovljena ministerska naredba od 29. sept. 1898 št. 6681/M. I., po kateri je bilo naročeno c. kr. namestniku, odrediti potrebno, »da se odpomore izdatno v prihodnosti vsaki opravičeni pritožbi gledé na rabo hrvatskega, oziroma slovenskega jezika, v službenem občevanju, ter da se je držati v vseh odnošajih temelja, po katerem imajo oblasti z notoriční hrvatskimi ali slovenskimi strankami in občinámi uradovati v hrvatskem ali slovenskem jeziku;« in druga od 5. nov. 1898. št. 8372/M. I., po kateri se odrejuje najtočnejše izpolnjevanje direktiv, podanih poprej upravnim oblastim z ozirom na jezikovno vprašanje.

Navzlic prej omenjenemu odgovoru Njeg. Eks. gosp. minist. predsedn. in vod. min. za notranje reči od 21. apr. 1898., v katerem je rečeno, — »da v Istri kakor tudi na sploh v celem ozemlju, spadajočem pod namestništvo v Trstu, se drže politične oblasti načela, da se reši vsaka vloga v onem jeziku, v katerem je sestavljena« — kar je bilo pa pokazano v vseh omenjenih interpelacijah, zlasti v oni od 6. maja 1898. kot neresnično z neštetimi dokazi ter kot neodgovarjajoče dejstvom — in navzlic obema citovanima ministerskima naredbama je še vedno čuti take pritožbe, dà, so celó politične okrajne oblasti, ki sploh ne uporabljajo hrvatskega jezika s hrvatskimi strankami.

Tù nekaj vzgledov iz novejšega časa:

Prečastiti župni urad Topolovaz (recte Topolovac) je dobil na eno svojih immediatnih vlog pri c. kr. ministerstvu za notranje reči, ki je bila pisana hrvatski, od c. kr. okr. glavarstva v Poreču od 26. febr. 1900, št. 1332, odgovor v nemškem jeziku. Občina Kastav, čisto hrvatska občina, ki se poslužuje v uradovanju vseskozi hrvaščine, je bila povabljena v nekem dopisu c. kr. okr. glav. v Voloskem od 28. febr. 1900., št. 3161, odgovoriti na neki odlok c. kr. namestništva, podan c. kr. okr. glav. v Voloskem 24. febr. 1900. št. 3871/IX., ki je bil pridjan v prepisu v nemškem jeziku, sestavljen od namestništva, kar je jednako nemškemu dopisu c. kr. okr. glav., in s čemur je hotelo c. kr. okr. glav. izbegniti v tem, kakor druga v drugih slučajih, svoji dolžnosti, poslužiti se jezika strank.

Na nemško-italijanski tiskovini je podal c. kr. davčni urad na Krku dné 12. febr. 1209/1899 povabilo v italijanskem jeziku na upravo cerkve v Baški, to je na stranko, ki se poslužuje znano vseskozi hrvatskega jezika ter v kraj in občino, ki je čisto hrvatska in v davčni okraj, katerega davkoplačevalci po večini so Hrvatje.

Od c. kr. davčnega urada v Sežani, ki uraduje za popolnoma slovenski davčni okraj, je dobil poznati slovenski davkoplačevalec v poznatem slovenskem kraju Občina dopis št. 65 s čisto laškim naslovom.

C. kr. okr. sodnija v Motovunu je razposlalo 15. febr. 1900 neki »Circolare« na voditelje matrik le v italijanskem jeziku, čeprav je v tem okraju največ Hrvatov, in so voditelji matrik ali Hrvatje ali taki, ki znajo hrvatski ter morajo rabiti hrvaščino.

Na podlagi tega in gledé na okolnost, da ne pomagajo nič tudi najboljša podučila in navodila, ako se ne postopa proti tistim, ki se ne drže v zakonih utemeljenih napotil, si dovoljuje podpisani staviti do Njeg. Eks. g. min. predsedn. in vod. min. za notranje reči nastopno vprašanje:

»Ali je Njeg. Eks. pripravljena, gledé na pravice državljanov, zajamčene v drž. zakonih, in glede na obe citovani naredbi Njeg. Eks. g. min. predsedn. in vod. min. za notr. reči od 29. sept., oziroma 5. nov. 1898. dopustiti, da se prouče danes navedeni slučaji, ter postopati po pravici in po zakonu proti onim, kakor tudi proti ostalim drž. funkcijonarjem, ki doslej niso delali v smislu dolžnosti, ali v prihodnje ne bodo delali?«

(Poleg Spinčića in Laginje je podpisanih še 20 poslancev).

(Konec pride).

DOPISI.

Iz Gorice, dne 28. marca 1900. — (Kaj bo z našim dež. zborom? — Nekaj o „tihem“ delovanju). — „Gorica“ je bila povedala le nekaj malega o

---

— 123 —

MARCO VISCONTI

ZGODOVINSKI ROMAN

Italijanski napisal Tommaso Grossi.

(Dalje)

Tedaj je začel misliti, da bi znalo biti sedanje zalezovanje v zvezi z vsem, kar se je bilo že poprej dogodilo ž njim, z njegovim gospodom, z Bice in Lauretto. In ker je videl zjutraj lopova z vražjim nasmehom v Lodrisijevem spremstvu, se je sedaj k odurnim gobcem treh malopridnežev, ki so mu toliko časa plesali v domišljiji, pridružil še zvijačni obraz večjega in bolj prekanjenega hudobca, namreč Lodrisijev.

Takó prehajaje iz jedne misli v drugo, mu je nenadoma to prišlo v glavo: «Kakó more tak vražji človek biti tolik prijatelj Markov?»

Ali bi verjeli, da je tedaj misel na tega moža jela počasi poditi vse druge, ki so ga toliko vznemirjale, in da jih je polagoma celó razpršila?

Res, da ga je sedaj pa sedaj zopet obšla neka skrb, in neki notranji glas mu je velel, naj bi se pazil. Tedaj se je siloma zopet vračal k prejšnjim podobam, kar je še nekoliko časa šlo. Toda vtrujenost vsled celodnevne ježe, potem ko je že prej bil več dnij in nočij ves vznemirjen v zaporu, in isti napor, s katerim si je prizadeval vzdrževati v glavi zavest o sedanji opasnosti, sta polagoma premagala njegove moči. Počasi počasi je revež začel zapirati oči, zgubljati se v lehek san, in že ni vedel več, kje je. Še se je včasih zopet kaj zavedel, a ta zavest je bila vedno slabejša in je čimdalje hitreje ginevala. Tisti nejasni občutek skrbljivosti, ki mu je še ostajal v glavi, se je tôpil in zgubljal vedno bolj, podobe njegove domišljije so se jele mešati in razkajevati. Skratka, nazadnje je popolnoma zaspal.

OSEMINDVAJSETO POGLAVJE.

Začelo se mu je sanjati. Dozdevalo se mu je, da je v Lucci, v bogato opravljeni dvorani pred Markom Viscontijem. Toda tisti Marko je imel neumni obraz z dvema steklenima očesoma. Lupo ga je ogovarjal, a on ni odgovarjal. Podajal mu je Ermelindino pismo, a on ni stegnil roke, da bi ga prijel. Zdelo se mu je, kakor da bi hotel prijeti Marka za roko, ker jo je želel poljubiti. Nič ni bilo videti, da bi jo Marko umikal, vendar roke ni bilo več tam, kjer jo je ravnokar videl, in je ni mogel prijeti na nikak način. Kakó bi moglo biti to?... Zdelo se mu je, kakor da bi se oziral okoli, ali bi nemara ne zagledal koga, katerega bi poprašal, kakó je to. Toda glej! Zlati okraski v sobi in zastori so izginili, zidovi pa, ki so bili ostali goli, so jeli črnéti, postajali so raskavi in se óžili. Pozlačeni strop se je spremenil v nizki in temni obok. Pod se je pretvoril v umazano smetišče. V nekem kotu je bil kup slame, in na njem je ležal Marko Visconti.... Kaj Marko? — A, ne, ni bil Marko.... Ko je bolje pogledal, je videl, da je Ottorino. Ta ga je prašal s slabim in boječim glasom: «Ali si ti, Lupo?»

«Dà, jaz sem».

«Pa nisi hotel iti v Lucco?»

«Dà».

«In zakaj nisi šel naravnost naprej? Kakó si prišel tu sem? O, pobegni! pobegni! sicer gorjé tebi! gorjé!»

Tedaj je spečemu zadonel v ušesih neki zmedeni, čudni šum človeških glasov. Njegove oči, dasi zaprte, so začutile nenadoma svetlobo. In kakor se godí v sanjah, da se vnanji vtisi združujejo s podobami, ki so nastale v domišljiji, se mu je dozdevalo, kakor da bi Ottorino, ves prestrašen vsled tistih glasov in tiste svetlobe, nadaljeval: «Glej jih, tu so, prišli so te ubivat. Pobegni, reši se!» In on je hotel bežati, kričati, seči po bodalu. Toda naj se je še tembolj močeval, ni mogel zganiti nog, oglasiti se, premakniti roke.

Prebil je nekaj trenotkov v teh težavah, kar je začutil, da ga nekaj na vso moč duši, a na život da mu je padla neka silno težka reč. Vzbudil se je kričé, odprl je oči — to ni bila sanja več. Obá razbojnika, ki sta bila dospela zvečer, sta mu klečala na prsih, in jeden ga je davil, drugi pa z bodalom besno zbadal v prsi, med tem ko je krčmar za njima, držé svetilnico v roki, kričal: «Drži ga trdno, da ne vstane! In ti, Passerino, zamahni dobro, vbodi ga v srcé!»

«Ima železno srajco pod jopičem, in bodalo ne gre naprej», je odgovoril ta.

«Čakajta, čakajta», je dejál tedaj krčmar, «držita ga trdno obá». To rekši je hitro položil svetilnico na tla in šel po neki železni drog, ki je bil za vrati.

Nesrečnež, ki se je zvijal pod trdimi pestmi svojih sovražnikov, se je

bližnjem zasedanju našega dež. zbora. Zraven se je zaletela v „narodno-napredno“ stranko ter dostavila menda, da poslanci (kateri?) že storé svojo dolžnost. Tako nekako je pisala, kolikor se še v tem trenotku spominjam. Drugega ni bilo. Nò, pa sem mislil, da dr. Gregorčič vendar kaj pove o deželnem zboru v zadnji štev. „Gorice“, prav pričakoval sem, in ne le jaz, marveč z menoj nešteta množica, da dobimo v „Gorici“ káko poročilo naših „prvakov-voditeljev“, kakó da misilijo nastopiti v dež. zboru, kak program, kake načrte so si napravili sedaj, ko se je pod njihovim *vodstvom korenito* izjalovila abstinenčna politika, ko si je dr. Gregorčič z znanim pismom iz lanskega leta, v katerem je stavil zahteve, zaprl vrata v dež. zbornico! Izmed tistih zahtev ni izpolnjena niti ena, od strani vlade se ne čuje nič gledé na naš dež. zbor, dr. Gregorčič s svojimi pristaši, ki tvorijo vendar večino v naši deželnoposlanski desetorici, pa molči kot grob. „Gorica“, namesto da bi povedala, kaj namerava „voditelj“ dr. Gregorčič, da bi pojasnila njegovo stališče napram dež. zboru ter da bi vsaj sploh kaj naznanila sedaj v teh kritičnih časih, ko so oči iz cele dežele obrnjene v deželno hišo v Gorici, ko se govori povsodi, zlasti v interesovanih krogih, o bližnjem zasedanju -- „Gorica“ molči o dež. zboru ter le nadaljuje tisti grdi osebni boj proti njej neljubim osebam! Taka je politika dr. Gregorčiča in njegove „Sloge“!

Pa že vem, kaj porečejo. Spravijo na dan zopet tisto frazo o „tihem“ delovanju, porečejo, da to je previdnost, da molče, kakor slično rad poudarja dr. Gregorčič in njegovi pristaši. — O ti preljuba previdnost in ti preljubo „tiho“ delovanje! Koliko imamo od tega „tihega“ delovanja?! Nič, ker ga — ni! Tisto „tiho“ delovanje je le pretveza, za katero ni sploh nobenega delovanja.

Slišal sem, da ima biti danes nekaka seja poslancev, ali vseh ali ne, ne vem. Kaj sklenejo, kaj ukrenejo? Tudi to vem. Nič! Da pa ne pokažejo tega javno, porečejo: previdnost! tiho delovanje!

Pa tudi „tiho“ se dá delati, samo znati je potreba! Če bi dr. Gregor. znal to, bi bilo prav. Če bi si bil znal pridobiti uhod v ministerstvo, do sekcijskih načelnikov, h katerim bi prihajal s potrebnim in pravim materijalom, itd., tedaj bi bilo tiho delovanje tudi plodovito, tako pa mi je znano, da nima na Dunaju nobene prave zveze, nobenega pristopa, in celo prezirajo ga.

Tako je tisto „tiho“ delovanje, katero nas vse mori tudi sedaj, ko z napetostjo čakamo, kaj se zgodi z našim dež. zborom. Naravnost neodpustljivo je, da nas pusti „prvak“ dr. Gregorčič v temi, da nič ne vemo, kako mislijo nastopiti v dež. zboru, kako poravnati škodo, katero je rodila abstinenca....

Čemu dalje? Vi, g. urednik, ste načrtali prav naš položaj pred otvoritvijo dež. zbora, prav ste povedali, da je nujno potrebna spremenba v naši desetorici. Jaz dostavljam k temu še to, da tudi dvojico v drž. zboru bo treba spremeniti! — Zdravi!

Iz Kromberka, dné 26. marca. — Za kardinalov davek se je pobiralo že tudi v našem vikarijatu. V to je bila že predno nedeljo velika agitacija. Ko je bil prečital gospod nunc pastirski list, se je začel groziti, da kdor se ne udeleži „ofra“, tá ni pravi kristjan. Jaz pa sem prepričan, da v našem vikarijatu smo že dovolj pravi kristjani, tudi če se ne udeležujemo takih „ofrov“.

Kakor se vidi, bomo imeli odslej skoro vsako nedeljo „ofer“, štirikrat o Božiču, pri razdeljenju spovednih listkov, pri vsaki poroki, za popravljanje cerkva, itd. Odkod pride toliko denarja?!

V našem vikarijatu je večina kmetov grofovskih, cerkovnih in pa Uršulink in malih posestnikov. Davki so veliki, in najemniki so tako obloženi, da ne vedo, kam, zdaj pa še kardinalov davek.

V našem vikarijatu, odkar gospoduje znani gospod, je ljudstvo močno razburjeno, ker ga vedno preveč obklada. Saj se spominjate, g. urednik, kam nas je pripravil kmalu lanskega leta!

Jaz mislim, da bi bilo bolje, da bi se tisti čas, ko pobirajo kardinalov davek, porabil za zamude krščanskega nauka na Ajševici in za pomanjkanje svetih maš pri podružnici. Na tisti način bi se lepše delalo za ljudstvo po načelih krščanske ljubezni. Capito, Eminenca, altro che „ofer“! Bolje bi bilo, da bi se z nabranim denarjem popravilo poti, s čemur bi se vstreglo vsem v našem vikarijatu, kjer imamo tako slabe poti, da niti peš skoro ni več mogoče hoditi po njih.

Nadejam se, da gospodarski svet kromberški in loški se vzdrami iz spanja ter da pri prihodnjih volitvah, katere bomo imeli v kratkem, pusti tiste zaspance v njihovem brlogu.

Šmarje pri Ajdovščini, dne 26. marca 1900. — Povsod snujejo razna društva, v prvi vrsti bralna in pevska, tako, da bode skoraj sleherna vas imela katero. Le pri nas, kjer imamo še precej inteligence, spimo „spanje pravičnega“.

Kako so taka društva potrebna in koristna, ni treba utemeljevati. Ne smelo bi biti Slovenca, kateri bi o tem dvomil. Seveda, nekateri gospodje bi radi videli, da bi vladala črna tema, da bi ljudstvo bilo nevedno in zabito ter da bi se ga tako najložje „farbalo“. — Prešli so oni časi! Prišla je nova doba, doba svobode, omike in napredka; vse to bi moral tudi „Prim. list“ vedeti.

Tudi pri nas se snuje „bralno društvo“, potrebno bi bilo tudi katero drugo društvo — le škoda, da se zato oni činitelji, katerim bi morala biti skrb in napredek ljudstva v gmotnem in dušnem oziru, malo ali prav nič ne brigajo. Raje zgubljajo čas pri nepotrebnem kvartanju, popivanju in potratnih pojedinah. Da se o takih priložnostih tudi pleše — seveda poleg gospod nuncev in kuharic — in celo v takih prostorih, kjer je najmanj primerno, je znano. Tudi nič ne škoduje, če se radi tega ljudstvo spotika. Saj „gospodom“ je vse dovoljeno, le revežu ničesar.

Pač se spotika „Prim. list“ v št. 19. proti našemu še neosnovanemu društvu ter svetuje, naj se ne snujejo več starokopitna bralna društva in čitalnice. Rajši naj se snujejo rokodelska, kmetijska ali delavska društva.

Čudno, da se je pričel „Prim. list“ toliko *zanimati za nas*, kjer ga prav *nič ne* potrebujemo.

Zakaj bi raje ne svetoval onim, kateri imajo dovolj časa, naj bi se res zganili ter kaj storili za ljudstvo. Zadovoljni bi bili s katerikolim društvom, le da bi bilo kaj: naj bi se že začel graditi obč. vodnjak itd. — če ne utegnejo res priti časi, da pomete ž njimi nova liberalna naša stranka, ter tudi ukrene, da ne bode naša občina odvisna le od gospodov nuncev in nekaterih njihovih podrepnikov!

Iz Pazina, dne 27. marca. — Nedolgo od tega so popevali tukajšnji lahončki, razgrti prevročega mišljenja, njim milo donečo garibaldinsko himno in druge celó tuk. trezno mislečim Italjanom dosadljive, hujskajoče pesmi. Mej onimi tudi tisto velenadarjenega sinčeka „avite colture“ „Marameo ritorne pur a Salcan“!, katera bode v pariški razstavi razstavljena in gotovo pohvaljena. Brižni, da bi barem znali, kje Solkan leži! Španjski so jim gradovi; torej ni čuda, ako to pesem tudi pojo! V tej družbi nahajali so se celo c. kr. uradniki. Vršeča se preiskava dožene, kaj je na tem resnice. Potem pa le naj italijanski poslanci Körberju zatrjujo, da v Istri ni nikakih posebnostij, katere bi utegnile mirno in krotko hrvatsko ljudstvo vznemiriti. Kaj bi bilo, ako bi na tem kaj laži bilo?! Vederemo!

Tukajšnji bratje Hrvatje ojstro obsojajo polemiko in postopanje nove „Goričanske“ stranke. Čudijo se, da je na Goriškem kaj takega sploh mogoče in pobijajo ojstro vse napade, vršeče se proti „Sočanom“, katerim edino le se goriški Slovenci zahvaljujejo, da se je Gorica v teku 10. let na tako stopinjo napredka in kulture povzdignila. Kedo je največ za Goriško storil? Vsakemu pametnemu Slovencu bode znano, kakšne razmere so vladale pred 10. leti v Gorici, torej bode tudi znal ceniti zasluge tistih mož, ki so največ storili za narod res z dejanjem, ter bo radostno vskliknil: „Bog jih živi“!!! — Želeti bi bilo, da ona gonja, katero nekateri „suknjarji“ povzročujejo — skoro preneha in da se potem čim složneje v blagor in prid tužne, zatirane Slovenije deluje. Želja naših bratov Hrvatov je ob enem tudi ta, da naj bi „Soča“ vzlic vsem hujskarijam drugi stranki nikar ne odgovarjala, da se čim pred razmota ta „goriška štrena“. Kaj se truditi, saj itak nas je večina! Naše geslo naj bode: „Der Gescheidtere gibt nach!“ — kar bode marsikoga bodlo in občutno peklo.

Drugih novosti za sedaj nobenih, kakor da hrvatski gimnazij pod vodstvom neumorno delujočega ravnatelja gosp. Matejčić-a dobro napreduje. Drugič kaj več! (Prosim! Ur.) Na svidanje, g. urednik!

Pazinski vohun.

Domače in razne novice.

Smrtna kosa. — Po dolgi in mučni bolezni je umrl v torek g. Josip Ivančič, učitelj v Kamnem pri Kobaridu, star šele 36 let. Rojen je bil v Kobaridu iz znane rodbine Zajčeve. Bil je miren, tih človek, ki ni skalil tiču vode. Zapustil je precej veliko rodbino! Mir njegovi duši! Zapuščeni rodbini pa naše sožalje!

Gonja proti „Soči“ in „Primorcu“. — Po celi deželi vstajajo razni fanatizovani *duhovniki proti našima listoma. V privatnih* pogovorih, v spovednici in na prižnici rujejo proti „Soči“ in „Primorcu“ ter rote svoje poslušalce, naj nikar več ne čitajo „Soče“ in „Prim.“ Dopis iz Branice v tem pogledu pravi: „Tudi naš gospod kurat, ultraklerikalni pristaš „Prim. lista“, Marko Vales, se je spravil v cerkvi nad „Sočo“ in „Primorca“. Svetoval je svojim vernim, naj opuste omenjena lista, da bodo imeli bolj lahko vest. Rekel je tudi, da ta lista pišeta proti veri?! Seveda dokazati bi bilo težko, ker „Soča“ in „Primorec“ tega ne pišeta. Če okrcata katerega duhovnika, kateri ni vreden, da nosi črno suknjo, menda ni napadena vera. Kaj menite, g. urednik? Kako lepo se zlorablja vera v politične namene!“

Drugi dopis s Krasa pravi: Tudi v Povirju je propovedoval župnik Novak o liberalnih listih. Na koncu propovedi je poklical može naprej. Rekel jim je, da sta „Soča“ in „Primorec“ prokleta lista, katerih ne smejo več čitati, ako nočejo, da jih bo trgal vrag na zadnjo uro, itd.

Čuli smo tudi še o drugih sličnih propovedih. Nekateri duhovniki kar očito imenujejo „Sočo“ in „Primorca“ v cerkvi na leci, ter svaré svoje farane pred njimi, nò, nekateri so pa vendar še tako pošteni, da čutijo, da se profanuje sveto mesto s preganjanjem naših listov, ter svare ljudi le na sploh, da ne smejo čitati liberalnih listov.

Mi se te gonje nič ne bojimo, ker prav ta nam priča, da smo krenili na pravo pot, radi česar dobivamo vedno več privržencev na svojo stran! Torej, le naprej! Le zlorabite cerkev v svoje namene, le imejte tam politiške shode namesto propovedi in krščanskega nauka, le uganjajte tam svoje burke, pride čas, ko vas prežene ljudstvo iz cerkve, kakor je Kristus pregnal tiste zgodovinske „vel-može“, ki so oskrunjevali svetišče! Le naprej, da se popred sčisti zrak!

Klerikalna hinavščina. — „Prim. List“ hujska na katoliški podlagi tako-le: „Obžalujemo, da so pri naši „Trgovsko-obrtni zadrugi“ zavladale žalostne (!!) razmere, da se sposobni (!!) možje odbacivajo, nesposobni in nevedni (!!) pa urivajo. Tako so pri zadnjem obč. zboru odbacnili veleuč. g. prof. Čebularja, urinili pa nekega (!!) Petra Birso, Antona Korena itd.“

O žalostnih razmerah nikdo nič ne ve; šele dve leti imamo ta denarni zavod, pa je izkazal že 26.000 kron dobička. To kaže, da mu stoje na čelu vseskozi sposobni možje. Seveda gledamo mi sposobnost skozi drugačna očala nego semeniški razsajači. Veleučeni prof. Jaka Čebular nam prav nič ne imponuje, ker ni dokazal v nikakem oziru kake učenosti, v naši zadrugi pa ne sposobnosti. Celo leto je bil načelnik nadzorstva, pa se je na občnem zboru tako neznansko blamiral z res neodpustijivo nevednostjo, kakor smo že dokazali. Vsaka še tako priprosta čebula bi bolje opravila svojo nalogo nego c. kr. prof. Čebula. — Mi pa od svoje strani protestujemo proti semeniški ošabnosti, ki hoče poniževati dva vseskozi vrla trgovca v Gorici! — Sicer pa klerikalcem ni za sposobnost, ker te se le boje. Sposobnih mož niti ne trpe okoli sebe, marveč radi vidijo mesto bistrih glav — čebule, ki so kolikor mogoče puhle, kajti le v taki družbi počenjajo, kar se jim zljubi. — Zato so hoteli pregnati tudi dr. Tumo iz posojilnice in postaviti na njegovo mesto — prazne čebule! Klic o „sposobnosti“ je torej edino le — klerikalna hinavščina.

Kakor skrbi župnik Grča za dušni blagor svojih ovčic. — Iz šempaske občine nam poročajo, da že odkar pamtijo, je bila ta navada, da pri Sv. Mihelu je bila 4. nedeljo v postu spoved in maša ob 10. uri dop., 5. nedeljo (tiho) pa je bilo baš tako v Ozeljanu. Isto je opravljal vedno kapelan. — Ko je pa prišel Grča za župnika v Šempas, je to ustavil v Ozeljanu takoj drugo leto. Ljudje so se pritoževali na ordinarjat, tudi pri občinskih sejah so prijemali župnika Grčo radi tega, kar je pomagalo za nekaj časa, ali letos, odkar je župnik-župan, pa je naznanil spoved le v Šempasu — kdo bo hodil v Ozeljan in k Sv. Mihelu?!

Prizadeti so se že pritožili na ordinarjat, katerega dolžnost je, da vstreže vernemu ljudstvu ter naredi konec samovladi župnika-župana Grče, katera stopa že čez vse meje!

Tako delajo v kljub ljudstvu, tako mu odvzemajo stare cerkvene navade — potem pa se čudijo, da naleté na odpor v ljudstvu ter da vera peša! Kdo je vendar je kriv temu — če ne oni sami!!

V Ročinju so ustanovili novo kmetsko in rokodelsko bralno društvo z imenom „Orel“. Pravila je vlada že potrdila. Novemu društvu želimo mnogo vspeha.

Okrožnica vsem županstvom poknežene grofije Goriške in Gradiške. — *Deželni odbor razglaša:* Naznanja se s tem, da se je v tukajšnji bolnišnici milosrčnih bratov z namestništveno privolitvijo zvikšala dnevna prehranitnina za domače bolnike, ki se oskrbujejo v III. razredu, na 1 krono 14 vinarjev. Ta naredba velja od 1. marca t. l. naprej.

Izjava na izjavo. — „Akademik“ Ivan Škrjanec je tudi čutil potrebo, da mora mahati po moji osebi v tonu in štilu „Gorice“.... S tem mladičem nisem imel nikoli kake osebne zveze, ker sem bil opozorjen na njegov „značaj“ od njegovih sošolcev, ki so bili moji veliki prijatelji; pošiljali so mi razne priznavalne adrese, in pod jedno se blišči tudi podpis Ivan Škorjanec. Toda povedalo se mi je, da temu mladiču ne zaupajo prav nič niti tovariši in da je sploh — nevaren....

Da je to res, se je pokazalo, odkar je prišel v Gorico. Tu se je vtihotapil v vse družbe in tudi v uredništvo „Soče“. Tu se je kazal hinavec groznega liberalca, a na „Slov. Narod“ se je jezil le v toliko, da mu

---

še jedenkrat obupno uprl, in glej! posrečila se mu je, da je prišel na vrh, in na to se je zvalil zajedno z unima hudobcema tje pod noge bližnjega konja. Lehko si mislite, kakó je zdivjala žival, prestrašena vsled tega suvanja in premetavanja pod njenim trebuhom. Jela je skakati, brcati in spenjati se, kolikor je le dopuščala vrv, s katero je bila privezana; a spuščaje se zopet na noge, je zadevala ž njimi sedaj jednega sedaj drugega izmed tiščoče. Takó so se morali po sili spustiti, da so se rešili konjskega teptanja. Lupo je brž skočil na noge. V hipu je izdrl meč. Najprej se je lotil krčmarja. Ta je bil ostal nekoliko na strani, ker se je bal konjskega divjanja, in pa tudi, ker ni vedel sam, kam udariti, ko so bile tam pod konjem vse roke in noge in glave zmešane, in če bi bil mahnil, bi bil ravno takó lehko zadel kakega tovariša kakor sovražnika. Lupo mu je z vso silo zagnal orožje v trebuh.

«Ti pojdi v pekel!», mu je dejál, ko je videl, da se je zvrnil na tla, in da mu je tekla iz razparanega trebuha kri in črева. Na to se je besneč obrnil proti jednemu tistih dveh oboroženih hudobcev, kateri se je bil ravno pobral izpod konjskih nog, ter se je sedaj zaganjal vanj z nekim prekletim nasmehom, polnim srda in strupa. To je bil ravno tisti vražji nasmeh, radi katerega si je Lupo toliko belil glavo zvečer, predno je zaspal. «A, si ti?» je tedaj zakričal proti njemu, «ali se na ta izdajski način ubiva kristjane?» To rekši ga je od strani takó zadel z mečem, da mu je popolnoma odnesel vzdignjeno roko z bodalom, s katerim je hotel odvrniti udarec, a mimo tega mu je še popolnoma odsekal jedno lice. Okrvavljeni spak je ostal še za hip po koncu, stiskaje z groznim renčanjem dve beli vrsti golih zob; a kmalu se je, ves omamljen od groznih bolečin, zgrudil, ter je padajoč, s krvjo pomazal steno, katere se je oprijemal s še zdravo roko ter z ostalim kosom odsekane.

(Dalje pride).

je zaprta pot do podlistka, češ: to je monopol nekaterih „ljudij“, ki hočejo ves zaslužek sami pogrizti..., Jaz sem bil do njega jako hladen, in ga nisem nikdar povabil, naj zopet pride; njegove družbe nisem nikdar iskal, dasi se je sam ponudil, da napiše reklamno oceno dosedanje „Slovanske knjižnice“....

Kako se je sprva kazal, so priče vsi udeleženci dr. Gruntarjevega večera „pri petelinčku“. Škorjanec je govoril navdušeno napitnico — dr. Tumi. Ali ob istem času je bil tudi v „Goričanski“ družbi! Videli so ga v jako intimnih pogovorih. Govorilo se je celo, da se pripravlja za — urednika „Gorice“; za vajo je napisal „deževne misli“, o plesu v Čitalnici „o katerem se tisočero poplača vsaka stopinjica“ itd. — Jaz pa sploh nisem občeval z njim....

Zdaj pa prihaja v „Gorici“ z loparji nad me in psuje, kakor pijana mestna baraba.... Seveda „Goričanska“ banda potrebuje novega kozla, ki bo udrihal po meni; doslej jih je obrabila že lepo število, a še me niso ubili. Tudi tega-le škorjančka se ne plašim, pa naj bo v „Gorici“ še tako surovo „žvrgolel“. — „Izjava“ v zadnji „Gorici“ je le „preskušnja“, če je sposoben za „Goričanskega žurnalista“. Priznavam, da se je dobro sponesla. Takega človeka „Goričani“ potrebujejo, potem bo — prej konec. Zato naj le pridno dalje „žvrgoli“, jaz se zanj ne bom brigal.

Uredništvo obeh glasil „narodno-napredne stranke“ pa bo že vedelo, kaj mu bo storiti, da škorjančevo petje ne bo motilo naprednih Slovencev. Kaj delajo klerikalci med seboj, to nas pa itak malo briga. — To moj odgovor. — A. Gabršček.

Kdo je nestrpen in netoleranten? — Pod tem naslovom je objavila tudi „Gorica“ po „Prim. Listu“ o mojem nastopu proti dr. Andr. Pavlici po seji v posojilnici. Toda povedala je veliko premalo, kakor je previdno mnogo zamolčal tudi „P. L.“ Ne čutim potrebe, da bi popolnil njiju poročili. — Ker je pa „P. L.“ cikal na sejo samo, češ, da se je moralo nekaj takega pripetiti, kar me je razburilo, moram na to odgovoriti, da je temu res tako. — V nadzorstvu posojilnice sedi tudi dr. A. Pavlica, ki je prišel do te časti, dasi ni bil niti član, tako se je do zadnjega leta brigal za naš prvi denarni zavod. Žal, da sem ga lani jaz spravil v nadzorstvo, ker sem v aprilu še vedno upal, da bi bilo mogoče s klerikalci vsaj za silo skupaj orati. — V rečeni seji je ta mož kazal silno strupen obraz in jezik na — predsednika dr. Tuma. O posojilničnih poslih ne razume prav nič, pa je vsak hip sikal skozi zobe „škandal, škandal!“ proti dr. Tumi. To me je razjezilo, da sem mu jih naštel, kolikor jih je mogel nesti. — Naj pazi na svoj jezik, ako noče slišati neprijetnih zavrnitev. Prešli so časi, ko smo take gospode častili več nego so bili vredni.

A. G.

Okrajna bolniška blagajna v Gorici. — O tej „kasi“ je čuti vedno pritožbe od slovenske strani. „Kasa“ je v laških rokah; zato umevno, da kaj rada sprejema novce od Slovencev, ali kadar pa jih pridejo iskat, dobé navadno gluha ušesa. Neki delavec iz P. je bil bolan meseca decembra 24 dnij tako, da ni bil sposoben za delo. Šel je k zdravniku blagajne, kateri mu je dal nekaj zdravila, ko je pa čez čas zopet prišel, mu je rekel, da je zdrav, da naj le gre delat. Revež pa je čutil, da ni zdrav ter se je zatekel k drugemu zdravniku, kateri mu je zapisal zdravila in mu dal tudi spričevalo za gospodarja, da je toliko bolan, da ne sme delati. Pri bolniški blagajni seveda se drže tega, kar je rekel njihov zdravnik, ker jim je to všeč, da namreč oni delavec ni bolan, in torej ne bo treba izplačati niti enega novčiča. Menda se je mož pritožil tudi pri okr. glavarstvu, katero pa ni moglo nič ukreniti v tem pogledu!

S kratka: dosegel ni revež nič, ker zdravnik blagajne ga je spoznal za zdravega, dočim ga je moral za njim zdraviti drugi priznani zdravnik ter mu je dal tudi spričevalo, da ne smé na delo. Nastane torej vprašanje: Ali ima okr. bolniška blagajna zdravnike za to, da zdravi vse, ki spadajo pod blagajno, ali za to, da zdravi le Lahe, bolnega slovenskega delavca pa priznava zdravim?!

To je tudi prispevek k splošnim lepim razmeram v Gorici. — S to bolniško blagajno pa bo treba enkrat korenito obračuniti.

Laški klerikalci na delu. — Italijani, to je liberalni, so hoteli ustanoviti denarni zavod, ki bi služil malemu posestniku in malemu trgovcu. Misel so porabili laški klerikalci, ki so ustanovili tak zavod ter poklicali iz laškega Vidma nekega Antona Orsetija, ki je bil svoj čas urednik klerikalnega lista „Il Cittadino italiano“. Zavod prične delovati z majem.

Jasno je vsakomur, kdor živi med nami, da v ta zavod bodo lovili po večini Slovence, ker „malih posestnikov“ in „malih trgovcev“ med našimi Lahi ni toliko, da bi potrebovali tak zavod. — Mi s svojega stališča že naprej Slovence svarimo pred to novo „banko“.

Norec, ki je ušel. — V torek se je bilo posrečilo nekemu norcu v tukajšnji bolnišnici usmiljenih bratov, da je skočil čez zid ter gologlav bežal po ulici Leoni. K sreči so reveža hitro prejeli, ga zvezali ter odvedli nazaj v bolnišnico.

Prešlčji jeziki, katere je hotel mežnar zmakniti kuratu, a jih je temu ukral neznan uzmovič, so se našli. Naše poročilo je tatu v tem svetem postnem času tako pretreslo, da je šel k spovedi v semenišče. „Prim. L.“ je povedal, da je prinesel tudi prešičje jezike ter jih izročil gg. semeniškim urednikom štirih klerikalnih listov, da bi le dobil odvezo. Gospodje so za tako ceno radi dali odvezo, prešičje jezike pa so si pridržali, ker edino njim pritičejo.! — Toliko na znanje tudi našim čitateljem, da bodo vedeli, kje so — prešičji jeziki.

Klerikalna perfidnost. — Semeniški hujskači pišejo: „Treba je še v ravnateljstvo Ljudske Posojilnice spraviti g. Gab. in par dolžnikov na police itd., izročiti ključe denarnic — pa pojdemo v — blaznico“.

Zares, ti steklinoviči že ne tičejo več v človeško družbo, marveč edino še v — blaznico. Gosp. Gab. je bil veliko let član ravnateljstva, dokler se ni sam odtegnil v nadzorstvo; on je imel ključe denarnice in je bil dve leti nepretržno denarničar brez zakonite kontrole; še predno je bil član ravnateljstva, mu je pošiljal zadržani denarničar kar ključe, da ga je nadomestoval, ne da se je denarnica pregledala, a vselej je bilo vse v redu, posojilnica je prav pod njegovimi rokami začela napredovati. Treba je bilo le še organizatoričnega talenta dr. Tume, da se je tako divno razvila. — Zdaj pa prideta dva semeniška prismojenca, ki se drzneta, tako perfidno pisariti v javnem listu. Kdo naj še obstane pred toliko predrznostjo teh hujskačev v semenišču?

Testenine, kot makaroni, fidelini in različne vloge za na juho so jed, ki jih ne bi smela nobena gospodinja pogrešati. Žalibog je njihova dosedanja kakovost tako slaba, da se ne morejo pri nas prav vdomačiti. Tako nas torej veseli, ko čujemo od vseh strani pohvale o posebno finih izdelkih „Prve kranjske tovarne testenin Zniderščič & Valenčič v Il. Bistrici in ni čuda, da jih ljudstvo povsod zahteva.

Gospode trgovce pa še posebno opozarjamo na te izdelke.

Za „Šolski dom“ daruje g. Antonija Rebek, zasebnica na Dunaju, 10 kron z rekom. „Dasi na tujem, svoj narod spoštujem; In nikdar Germanka, ker vedno Slovanka!“

Ženska podružnica sv. Cirila in Metoda za Ajdovščino in okolico vabi na veselico, katero priredi v nedeljo dne 1. aprila 1900 v prostorih društva „Edinost“ v Ajdovščini. Vspored: 1. A. Foerster: „Ah, ni li zemljica krasna“, mešani zbor. 2. P. H. Sattner: „Pogled v nedolžno oko“, čveterospev. 3. Jos. Stritar: „Nosan“, deklamacija. 4. P. H. Sattner: „Bledi mesec“, mešani zbor. 5. K. Mašek: „Strunam“, čveterospev. 6. On in ona. Šaljiv dvogovor. 7. „Srce je odkrila“. Vesela igra v enem dejanji, posl. I. Ameriški. 8. Živa podoba: „Dopustnik med svojimi“. 9. Živa podoba: „Slovenski narod slavi Prešerna“. 10. Domača zabava. Začetek točno ob 7½ uri zvečer. Vstopnina za osebo 40 v., sedež 60 v. Ker je čisti dohodek namenjen „Šolskemu domu“ v Gorici, se preplačilom ne stavijo meje. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Razpis službe poštnega odpravnika. — C. kr. poštno in brzojavno ravnateljstvo v Trstu razglaša:

Razpisuje se mesto poštnega odpravnika na c. kr. poštnem in brzojavnem uradu v Mirnu (III. razred III. stopnja) proti pogodbi in kaviciji 400 kron, letna plača za oskrbovanje poštne službe 400 K, letna plača za oskrbovanje brzojavne službe 200 K, uradni pavšal 120 K, letni pavšal 399 K, za dostavljanje poštnih pošiljatev in letni pavšal 1200 K, za vzdržavo na dan jednokratne vozne pošte Miren-Vertojba-Št. Peter-Gorica.

Prošnje v teku treh tednov na poštno in brzojavno vodstvo v Trstu.

Zgubljeno — najdeno. — Našla se je delavska knjižica z imenom ženske-hišine. Udobi se v našem upravništvu.

Listnica. — G. B. v P. Hvala lepa za dopis. Pride v soboto. Prosimo o priliki še kaj. Zdravi!

Razgled po svetu.

Deželni zbori. — V nižjeavstrijskem dež. zboru je bilo tudi govora o novih nameravanih železnicah ter o drugi železniški zvezi s Trstom. Stavili so nujni predlog, da se začne nemudoma po zakoniti rešitvi načrtov z razširjenjem prometne mreže ter z gradnjo druge zveze s Tstom. Tudi v koroškem dež. zboru je bilo čuti nekaj sličnega. V tirolskem dež. zboru so predlagali za l. 1900/01 po 22,5000 K prispevkov za pospeševanje obrti pod pogojem, da se udeleži te akcije tudi država. V moravskem so stavili Čehi prošnjo, da se češki gimnazij v Zábřehu podržavi, ker v okraju je 6 nemskih srednjih šol, ali nobeno češke; v okraju je 60.000 Nemcev in 80.000 Čehov.

Istrski deželni zbor bo sklican najbrže zopet v Poreč. Tako upajo Lahi in tako pripovedujejo tudi razni nemški listi, ki stoje na strani Lahov proti zatiranim Slovanom. — Tam bo laška gospoda, obdana od zdivjane poulične fakinaže, zopet na svojem pravem mestu!

Občinske volitve v Trstu — V 4. volilnem razredu je zmagala „Democratica“ s svojimi kandidati. Volitve se je udeležilo 1064 volilcev: 6 dosedanjih mestnih svetnikov je zopet izvoljenih, na novo pa tudi 6. Lista demokratov z neodvisnimi socijalisti je ostala v manjšini. Dr. Dompieri je dobil le 355 glasov.

Slovenci so na delu ter se gibljejo neprestano, zato je upati, da prodro s svojimi kandidati na vsej črti.

Delegacije se sestanejo, kakor poročajo, v Budimpešti v prvi polovici meseca maja.

Sprava Nemcev s Čehi. „Slov. Nar.“ piše: Kako malo upanja je, da se dožene v spravnih konferencah jedinost mej Čehi in Nemci, dokazuje zopet govor poslanca dr. Engla, ki je te dni v Pragi na shodu svoje stranke poročal o tisti seji spravnih konferenc, v kateri je podal Körber svojo izjavo glede notranjega češkega uradnega jezika. Čehi so — tako je poročal dr. Engel — v tisti seji izjavili, da se to vprašanje ne sme reševati med strankama, nego le med vlado in med češko stranko. „Neue Freie Presse“ piše, da je to stališče neustavno in docela nesprejemljivo. Notranji uradni jezik je zadeva, ki se ne tiče samo vlade in Čehov, nego vse stranke in ki se more rešiti le potom zakonodaje, s katero pa Čehi in vlada ne morejo razpolagati. Časi, ko so ministerstva preko glav Nemcev odrejala, kar se jim je izljubilo, so minuli za vselej.

Klub Saksov. — V ogerskem državnem zboru je nastal nov klub, takozvani klub Saksov. Saksi imajo 13 poslancev. Klubu jih je pristopilo 9, ki pa že delajo vladi nekoliko preglavice. Njih namera gre na to, da si zagotové po 1 prostor v delegaciji in v odsekih drž. zbora. Klub stoji poleg tega na načelnem stališču saksonskega ljudskega programa, po katerem zahtevajo varstvo in negovanje svoje narodnosti ter so proti madjarizaciji krajevnih imen na Ogerskem, itd. Govori se, da vlada ne pripozná tega kluba, ker ne more trpeti „separatističnih“ in „narodnostnih“ stremljenj! Seveda, če bo vlada tudi grdo gledala klub, zatreti ga ne more, ker stranke nastajajo, žive, in zopet zginevajo, pa če so povšeči vladi ali ne.

Slovenski dež. poslanci na Štajerskem v abstinenci. — Slov. dež. poslanci na Štajerskem so podali tako izjavo: Slovenski deželni poslanci po dolgi in točni razpravi so sklenili soglasno, ne udeleziti se delovanja v dež. zboru štajerskem, čemur je vzrok brutalno in nepravično postopanje od strani deželnozborske večine ter dež. odbora proti slovenskemu ljudstvu na južnem Štajerskem toliko v narodnih vprašanjih, kolikor v šolskih in gospodarskih.

Slovenski poslanci so to sporočili v posebnem oklicu na svoje volilce.

V Indiji strada in umira lakote 4,000.000 ljudij. Sedaj gine že tudi živina, ker nima kaj jesti. Anglija pa, ki ima v oblasti ondotne dežele, trati milijone za južno-afriško vojno! A kaj, to je patriotizem!

Zanimiva statistika imen. — P. Levanovskij, ravnatelj adresne pisarne petrogradske, je izračunil, da je mej prebivalci glavnega ruskega mesta Petrograda 64.000 oseb (35.000 moških in 29.000 ženskih), ki se imenujejo: Ivanov. Tri tisoč se jih mej njimi imenuje Ivan Ivanovič Ivanov. Po teh pridejo na vrsto osebe, ki se imenujejo Vaziljev, katerih je 35.000. Petrov se jih naziva 29.000, Semenov 17.000, Andrejev 16.000 itd.

Vojna v južni Afriki. — Buri se zopet gibljejo. Tako čujemo, da kakih 400 Burov se je polastilo zopet kraja Papnela ter so prisilili tudi vstaše v okraju Herberg, da pripoznavajo zopet transvalsko vlado. — General Franch se je vrnil v Bloenfontain s svojimi koniiki, ne da bi zadel ob sovražnike. — Buri so se baje utrdili v soteski Wanrennen, kakor poročajo iz Ladysmitha. —

Iz Newyorka brzojavljajo, da v Baltimoru je bil shod v prilog Burom. Na tem se je izjavilo, da ne more biti še govora o bližnjem koncu vojne, ker kmalu se dogode reči, nad katerimi bo strmel ves svet.

General Joubert je dospel v Pretorijo, odkoder pa se vrne nazaj v Natal. — Cesto med Kimberleyem in Pardebergom so zasedli Buri. Gorovje Grachen na oranjski meji čuva okoli 20.000 Burov. — Kakih posebnih poročil ni z bojišča.

Burski general Joubert je nenadoma umrl. Proslavjajo ga kot pravega vojaka ter kot vrlega moža.

Raznotero. — Načrt zakona o novem statutu in volilnem redu za Dunaj je dobil najviso sankcijo, kakor čitamo v „Wiener Zeitung“! — Umrl je baron Ziemalkovski, bivši poljski minister, star 83 let. — V Trstu pred poroto je bil obsojen 23 letni kamnosek Ivan Ukmar s Proseka na 4 leta v ječo, ker je prebodel v prepiru Frana Ruplja. Prepir je bil nastal radi nekega javnega plesa. — 35 občinskih svetovalcev dunajskih je odložilo svoje mandate. Dr. Lueger je to naznanil v seji mestnega zastopa ter pridjal, da se potrudi, pridobiti jih, da pridržé mandate! — Svetovna razstava v Parizu bo otvorjena dné 14. aprila t. l.

Narodno gospodarstvo.

Na poštarskem shodu na Dunaju, o katerem smo že govorili svoj čas, so sprejeli takole resolucijo: Splošno avstrijsko poštarsko društvo stoji na stališču:

1. da se izvedejo vse po enketah vsakega poštnega ravnateljstva določene svote obeh spolov;

2. da se skala, določena na podlagi reorganizacije, ki je na vsaki način previsoko določena, zniža ter da se vsa dela, do zdaj še ne vzeta v delalni izkaz, zanaprej vzamejo v ta izkaz;

3. da z regulacijo pošt 3 razreda ni več odlašati, ter da se imajiteljem teh pošt določi kvinkvinalna doklada;

4. da povodom reorganizacije ne sme biti prekrajšan niti eden:

5. da se poštna vožnja oddaja samo le poštarjem;

6. da se odpravitelji in odpraviteljice na poštah I. in II. razreda plačajo tako kakor na erarnih poštah in da bodo tako definitivno nastavljeni;

7. da se službeni doneski od 1 do 3 kategorije percentualno zvišajo ter da se oni 4. in 5. kategorije popolnoma izbrišejo;

8. da se poštnim manipulantom pripozna značaj in pravica poštenega uradnika;

9. kakor poštni manipulant naj se sprejme le tisti, ki je bil od poštnega ravnateljstva izvežban, a odpustiti se sme le po dovršeni disciplinarni preiskavi, tako kakor vsaki uradnik;

10. odškodnina po dnevnem zaslužku naj se opusti ter naj se nadomesti z letno plačo, ki naj bi bila prvo leto 600 gl., po enem do 3 let 700 gl., po 3. do 5 leta 800 gl. in po dovršenem 5 letu 900 gl. Ta letna plačila se mu smejo skrčiti, ko je bolan, ako je odšel v vojake in ako ima dopusta 14 dnij;

11. po dovršenem uradniškem izpitu in po dovršeni vsaj 5-letni službi kakor odpravitelj naj se imenuje za azistenta. Taistemu je že po 2-letni službi dovoljen obisk poštnega kurza in polaganje izpita. Tisti, ki so služili 10 let kakor poštni manipulantje in niso še uradniškega izpita položili, naj se imenujejo poštnimi azistenti. Njih višje avanziranje je odvisno od položenega izpita;

12. čas, katerega je preživel v vojakih ali pa kakor odpravitelj in manipulant, naj se vračuni za penzijo;

13. vsaki poštni manipulant zamore vdobiti vsako leto 14 dni dopusta;

14. čez določeno uro se ne sme delo razširiti tako, da delavec o tem trpi na zdravju in je vsaka ponočna ura dela plačati po 20 nvč.

Posledice stavke premogarjev na gospodarskem polju. — Vlada dr. Körbra je stopila pred sl. občinstvo z novim gospodarskim programom. Razni časopisi so o njem izrekli svoje mnenje; tudi mi smo povedali svoje. Dobrodošel, smo ga nazvali; objednem seveda smo izrazili svoje dvome o realizovanju njegovem, ker precej dobro poznamo nagnjenje avstrijskih vlad za gospodarske reči... Ali: bil je tu, Körbrov program, in, kaj je bilo drugega učiniti kot slediti mu, spremljati ga na potu....

(Dalje na 4. strani).

preostanka iz raznih virov, ki bi se dali uporabiti.

To preziranje učiteljstva napram uradništvu in častništvu in celo nižjim slojem (sluge) je jako krivično. — Ponavljam, da je to potencirana krivičnost, kajti baš učitelji oskrbujejo v raznih občinah različne uradne posle poleg svoje stanovske dolžnosti. Tako n. pr. so učitelji tù in tam obč. tajniki, orglavci, pevovodje, itd. in za vse to delo dobivajo jako piclo plačilo. Vsekako izvršujejo ta dela ceneje, nego neučitelji in to zbog idealizma in zbog velikodušnosti. — In to morajo delati, da si zboljšajo svoje gmotno stanje, ker se do sedaj še ni uveljavil § 55. državne šolske postave, ki pravi, naj se učiteljstvo tako plačuje, da bode moglo živiti sebe in družino brez postranskih dohodkov. Pri otvoritvi deželnega zbora se torej priporočamo našim poslancem, da kaj ukrenejo gledé naših dohodkov. Naj pomislijo in pretuhtajo naše slabo stanje in naj se spomnijo W. Liebknechtovih besed, ki pravi: „Die dicken Militärbudgets und die „dünnen Unterrichtsbudgets" sind untrüglicche Gradmesser unserer Cultur".

Tedaj: „.....ljubi brata,
Dvigni ga, odpri mu vrata",
(to je v boljšo bodočnost).

Iz Pliskovice. — Malo podrobnih rečij hočem vam napisati, dragi čitatelji „Soče", ker mogoče vam ni še vse znano o naših težnjah in nadlogah, katere na starejo. Te so različne. Poglejmo!

Odkar je šel pokojni gospod Pelicon v večen počitek, bodi mu zemljica lahka! gre ravno vse narobe, kakor smo si mi mislili. Mislili smo si, da z novim gospodom nuncem bomo v lepi slogi sodelovali, kakor poprej, ali je ravno narobe. Ali se še spominjate, vi občinski očetje, kakšen hrup smo imeli o Božičnih praznikih, ker nam ni hotel novo došli gospod nunc maševati, in zakaj? Samo zaradi tega ne, ker smo hoteli, da se mora pritrkovati, on pa ne, ampak da se mora spodaj zvoniti, drugače da ne mašuje, mi pa, ker pri nas je vže v navadi pritrkovanje že od kar Pliskovica stoji, to ne zmiraj ampak le o velikih praznikih! Ostali smo stanovitni.

In ravno tako in nič drugače se nam zdaj vse kaže, ko se bližamo veseli Veliki noči. Svet se bo radoval, mi pa žalovali. Ali boste, vi občinski predstojniki, vse to mirno gledali? Ne to ne sme biti, torej napravite potrebne korake in naredite mir med nami in med gospodom nuncem, da ne bomo zmiraj poslušali tistih zbadljivih besed, koje nam on, rekel bi, skoro vsako nedeljo v glavo zabija in trobi, da mi moramo vse vkupiti in plačevati, on pa vse ukazovati. To pa ne gre!

Torej proč s črno temo, in prikaže naj se vendar enkrat beli dan, da spoznamo pravo od nepravega. A, posluh, kaj nam je še napravil ta novi gospod nunček? Napravil nam je bralnico v cerkveni sobi, nanosil nam je vanjo vse svoje liste in časopise, tudi nemških in celo laških ni primanjkovalo, in to samo zato, da ne bomo čitali „Soče" in „Primorca".

Pa vse nič ni pomagalo, mi pa vse in še več čitamo te gori omenjene liste, koji nam pristojajo. In zdaj, ker vidi, da ni drugače, kaj si izmisli zvita glavica?!

Pobral je vse liste, knjige in časopise in odnesel nam je bralnico, Bog si ga vedi kam. Odvzel je službo cerkvenim pevcem, in zdaj sam poje, sam mašuje, cerkvene klučarje je ven zalovil, da so bili primorani, službi se odreči. In predno bo kaj časa, še mežnaril bo sam. . . . .

Ker mislim, da drugo si je že vse podjarmil, v teku sedmih mesecev, od kar je tukaj.

Mi pa hladnokrono roke križem držeči gledamo in pričakujemo, kaj da bo vse to, kako se izide, ker tako, mislim, ne more vendar iti dolgo naprej!...

Mirú željen občinar.

Iz Šturij. — V soboto dne 24. marca je došel od visokega c. k. deželnega predsedništva v Ljubljani odlok, s katerim postane dosedaj takoimenovani „Štursko-Ajdovski tamburaški zbor", postavno ustanovljeno društvo z imenom: „Tamburaško društvo Danica" v Šturiji s sedežem v Šturiji.

Vodstvo in odbor se je tudi že konstituiral, in sicer: za predsednika g. Št. Štekar, za blag. g. M. Malik, za tajnika g. Josip Dietz, kapelnik g. Jos. Budihna.

Pred dobrimi 2 in pol leti so sprožili gori imenovani g. prvi misel, da se ustanovi tamburaški zbor, in to misel takoj uresničila s pomočjo ostalih tamburašev.

Po poldrugo mesečnem strogem poduku spretnega učitelja glasbe g. H. Vogriča je nastopil zbor dne 10. okt. 1897. l. prvič v ta namen prenovljeni društveni dvorani s 13 točkami tamburanja na oder. Od tačas je napravil zbor več izletov in sodeloval 26 krat pri raznih koncertih, pevskih in plesnih veselicah.

Bilo je pa tudi zboru ob svojem času velike neopravičenih neprilik premagati; in od strani, od katere je bilo obratno pričakovati.

Upati je, da se v tem oziru ne greši več.

Gospodom narodnjakom, posebno ajdovskim, ki so vedno vsestransko podpirali zbor, bodi tukaj izrečena najiskrenejša zahvala! Za napravo glasbil, šole in drugih priprav, je imel zbor velike stroške, ki pa bodo menda v kratkem pokriti, in ko se to zgodi, se bode delovalo ložeje v korist raznih dobrodelnih namenov.

Da se to doseže, priporoča se najuljudneje dosedanjim in drugim dobrotnikom, ter prijateljem slovanske glasbe za nadaljno naklonjenost.

Iz Prage. — (Premogarska stavka. — Socialno delo v „Slaviji". — Premogarska stavka je po večini končana, žal, da ne ravno na korist delavcev. Premogarji zopet začenjajo delo, ker jih silita v to beda in pomanjkanje. Upajo, da obljube, ki se jim delajo, ne ostanejo prazne besede. Vračajo se na delo samozavestno, ne kot premaganci ampak kot moč, zavedajoča se, da danes ali jutri zopet iznova lahko bruhne na dan. In v istini delavci na mnogo krajih začenjajo a zopet opuščajo delo, ker se ne ugodi opravičenim njih zahtevam in danim obljubam. Ponekod (n. pr. na Kladnu) traja sploh stavka dalje. Državni zbor s svojim socialno-političnim odsekom je pokazal vso svojo nezmožnost in brezbrižnost za socialno delo. Vlada je ostala, kakor vedno, le pri besedah. Socialno-demokratični poslanci so nekoliko zagrešili v svoji taktiki, ker so preveč zaupali sladkim besedam, dasi umevamo, kako težavno stališče so imeli. Delavstvo je navezano samo nase in na kroge, ki ž njim simpatizujejo. V tem oziru je pokazalo tudi dunajsko neodvisno meščanstvo da umeva moderni boj dela s kapitalom. Priredilo je bilo manifestacijski shod, kjer so govorili pol. Kronawetter, urednik dr. Singer in praški profesor Masaryk, ki je tudi predlagal resolucijo za osemurni delavnik, soglasno vsprejeto. Spomnili so se tudi z gmotno podporo svojih trpečih sobratov. In tu sem pri besedi. Simpatije niso dovolj, je to sicer velika moralna opora, ki gotovo plemenito učinkuje, toda tu je treba gmotne podpore, nagle pomoči. Naši listi so prinašali vesti o stavki, telegrame — o kakem vzpodbujalnem klicu po pomoči ni črke razven v enem, dveh časopisih! Rojaki! V večini je sicer stavka končana, toda ne povsod. Še vstrajajo množice v krvavem boju zoper svoje pijavke, množice, ki žrtvujejo za človeško dostojanstvo vse svoje sile, svoje drage, žene in otroke, da, celo svoje življenje. Njih zmaga je naša zmaga njih poraz naš poraz, ako nismo dovolj sodelovali v boju za človeške pravice. Ne pozabite čisto borečega se delavstva! Spomnite se leta 1895., usodnega potresnega leta — odkod je prišlo mnogo podpore? Kdo bi se upal naravnost trditi, da ni takrat tudi češki delavec s kakim prispevkom olajšal bedo slovenskemu delavcu? Zatorej rojaki, zbirajte predvsem za spomenik človekoljubja! V tem boju se je pokazalo, kdo čuti z delavstvom. Dělavstvo je spoznalo in spoznava, da talar in čamara sama ob sebi še ne rešita naroda. V tej stavki slepci izpregledujejo!

Tu velja boj židu, a glej! oni, ki kriče proti židu, kjer jim to nese, tu molče in podpirajo žide, kjer jim to zopet nese...

„Katoliški Listi" so nabrali nekaj čisto malega, a še to le za „krščanske" delavce. Priznati moram, da so se i v tem boju našle izjeme, sicer zelo redke, ki so v pravem svojem krščanskem poslanstvu javno na propovednici prosile pomoči za delavce, brez razločka za krščanske socijaliste ali socijalne demokrate. Največji češki list „Národní Listy", ki imajo dobička na leto 77.000 do 86.000 gl., so nabrali, ne prestrašite se! nekaj nad 100 gld.! In vendar tvorijo ti delavci večino v českih manjšinah, ki so v nevarnosti pred germanizacijo! In vendar naglašajo „N. L." svojo demokratičnost! Da, ta nebrižnost (umesten bi bil hujši izraz) je razvnela i t. zv. narodne delavce, ki sicer niso daleč od „N. L.". Socijalistični dnevnik „Právo Lidu" je nabral nad 20.000 gld, a dunajska „Arbeiter-Zetung" nad 100.000 gl. A pri tem to nesramno obrekovanje meščanskih listov, da so stavko umetno uprizorili socijalno-demokratični voditelji in da so oni krivi nevspešnega izida! Nasprotno je res. V Moravski Ostravi so socijalni demokrati naravnost odsvetovali stavko, ker so videli, da delavci niso zadostno na njo pripravljeni, da nimajo podpornih fondov itd.; toda kljub temu so premogarji začeli stavkovati, in socijalna demokracija je potem storila kar mogoče, da boj organizira. Da je je konec nepovoljen, ni kriva ona.

Neki mladočeški poslanec je izjavil, da bodo Mladočehi predlagali v deželnem zboru podeželjenje premogokopov. S tem bi se Mladočehi vsaj nekoliko odškodovali delavstvu za vse te grehe, s katerimi so se že nad njim pregrešili. Bomo videli, sega njih demokratičnost dalje nego z jezika na usta....

Kakor sploh, tako je pokazalo i pri tej stavki zmisel za socijalno delo dijaško društvo „Slavia". Nabiralo je pridno prispevke za delavstvo, opozarjalo je po časopisih meščanstvo in dijaštvo, naj se zavede svojih dolžnosti, predavalo v ta namen.

„Slavia" stoji sredi češkega dijaštva na svojem posebnem stališču. Nje namen niso prazne reprezentacije, brezmiselno in brezplodno govoričenje, ampak najprej vzgajanje samega sebe ter kulturno-socijalno delovanje za ljudstvo, a to ne s čepicami, ne z dragimi elitnimi plesi, ne s statažo raznim političnim veljakom in strankam, iščočim popularnosti. To vse je zunanje, „Slavia" pa poudarja glavno notranje, duševno delovanje. Ker ima svoje delovanje, a ne priznava diktature in terorizma političnih strank, ker pobija narodni šovinizem — zato jo vladajoča češka javnost prezira, izobčuje kot „nenarodno, breznarodno, socijalistično", odreka ji podporo in škoduje, kjer more. A naj rujejo zoper njo, kakor hočejo, ne zatro je, nje vpliv je videti povsod, kjer je treba resničnega, stvarnega dela, a ne fraz. V njej najdejo zavetišče oni, ki hočejo odkriti in pošteno misliti ter delati a naj si bodo tega ali onega prepričani. Sedaj priredi društvo deset predavanj v nekem praškem predmestju. Značilno — a za „Slavio" seveda nič novega — je, da ji ondotno šolsko nadzorstvo ni hotelo prepustiti šolske sobe za predavanja. Važno socijalno delo pa vrši „Slavia" s t. zv. brezplačnim pravnim svetom po vzgledu danskih dijakov. V določenih urah svetujejo in pomagajo pravniki nižjim slojem, kakor delavcem itd. v njih pravnih stvareh, a to brezplačno. Lep kos socijalnega dela i za slovensko dijaštvo na Dunaju in v Gradcu, gotovo hvaležnejši nego pa to, ako nekateri slov. visokošolci (v Gradcu) odrekajo kakemu nemškemu društvu kvalifikacijo za satisfacijo... A kdo bi hotel še trditi, da smo „minderwertig"? Mračnjak!

Domače in razne novice.

Osebna vest. — Orožniški postajevodja v Pulju, g. Josip Pečenko, je imenovan c. kr. kancelistom v Gorici.

Smrtna kosa. — V Podmelcu je umrla g. Jožefa Šorli, mati našega nadebudnega pesnika in jurista g. Ivo Šorli-ja v starosti 60 let. Mnogobrojna vdeležba pri pogrebu dne 28. t. m. je pokazala, da je bila blaga pokojnica zelo priljubljena. Naše sožalje ostalim, njej pa večni mir!

Pred otvoritvijo našega deželnega zbora. — V ponedeljek dné 2. aprila ob 11. uri predpoldne bo otvorjen naš deželni zbor, od katerega pričakuje cela dežela delovanja.

Kako pride do tega, ne vemo prav gotovo, ker doslej ni bilo čuti nikakih posebnih glasov gledé na delovanje v našem deželnem zboru, le nekaj znamenj je bilo, po katerih bi se dalo soditi o usodi predstoječega zasedanja dež. zbora. — Mi smo že povedali svoje mnenje, katero imamo o dež. zboru na sploh ter o našem zastopstvu v njem, „list poslancev" pa je kaj malomarno pustil na stran perečе vprašanje o delovanju slovenskih poslancev v dež. zboru, zadovoljil se je le s par puhlimi frazami ter z neotesanim udrihanjem po „Soči" in po naši stranki. „Gorica" pravi le: „Prepričani smo, da slovenski poslanci so si v svesti svojih dolžnostij, in da jih bodo izpolnovali, kolikor je v njihovi moči"... Pové še, da slovenski poslanci bodo imeli še te dni posvetovanje, da se dogovore, kako postopati gledé na sedanje okoliščine. To je vse! Prav! Mi jemljemo na znanje zatrjilo, da slovenski poslanci (kateri?!) so si v svesti svojih dolžnostij ter da jih bodo izpolnjevali. Prav! Vederemo! Nikakor pa ne moremo odobravati tega, da bodo šele te dni imeli posvetovanje, kako in kaj treba ukreniti gledé na naš deželni zbor. Šele sedaj torej, ko imamo samo dva dni do dež. zbora, pride na um dr. Gregorčiču, da je vendar potreba nekakega posvetovanja slov. dež. poslancev. Lepo, jako lepo! Zadnji hip šele se posvetujejo, tačas, ko je potreba že vstopiti v dvorano dež. zbornice! Prepričani smo, in gotovo se ne motimo, ako rečemo, da je to jako značilno merilo za delovanje našega deželnega zbora na naši strani. Italijanski poslanci, ki so v premoči, katerim pravzaprav ni potreba nikakega posebnega posvetovanja, so že imeli tako, na naši strani šele bo! Kedaj? Danes, jutri ali v ponedeljek tik pred otvoritvijo, ali pa morda čaka dr. Gregorčič s svojimi pristaši šele maše v ponedeljek, da ga razsvetli sv. Duh iz nebes, káko pot treba ukreniti v dež. zboru...

V tako kritičnih časih, po tolikih nevspehih, danes še ne vemo, kako bodo delovali naši poslanci v dež. zboru, kateri bo otvorjen že pojutrišnjem! — Iz tega mora pač vsakdo sklepati, da stopi naša desetorica, v kateri, žal, še vedno odločuje dr. Gregorčič, praznih rok v dež. hišo, in najbrže se ne motimo, ako rečemo, da jo tudi zapusti praznih rok!... Poveri noi...

Italijani so navadno dobro informovani o raznih rečeh, ki se vrše za kulisami. Goriški dopisnik v „Piccolo" pripoveduje, da v avdijenci pri cesarju je bilo naročeno kardinalu, da naj se udeleži sej dež. zbora, pred vsem, ko pridejo na vrsto reči, katere želi vlada. Kdo ve pa, če bi ne šel kardinal v dež. zbor tudi v drugih slučajih!? Dejstvo, da je bil tik pred otvoritvijo dež. zbora v avdijenci pri cesarju in pa pisava laških listov ham kažejo, da so se zatekli zopet k virilnemu glasu gledé na splošno mogočnost delovanja dež. zbora. In to nas navdaja s strahom...

„Primorski list" o deželnem zboru. — Napisal je članek, s katerim se v nekaterih delih, zlasti kar se tiče uredbe učiteljskih plač, gledé skupnega delovanja naših poslancev itd., deloma, odnosno še več strinjamo. Neumevni pa so nam stavki, „da so se razmere deloma spremenile, in sicer v prilog Slovencem, ker zdaj tudi italijansko ljudstvo zahteva sporazumljenja in ker je vlada pripravljena veliko žrtvovati, da doseže mir v deželi".... Vse to je nam neznano. Odkod ve kaj takega „P. L.", ko v javnosti ni o vsem tem niti jednega znamenja, in ko vsi vemo, da to ni res! In to bomo videli tudi v dež. zboru!...

Klerikalna polemika. — Kar klerikalci od srca slabega želé naši stranki, pišejo v svojih listih, da je to vse že resnica. S tem povišujejo sebe in ponižujejo nasprotnika. Za resnico tem ljudem prav nič ni. — Tako je tudi z dopisom iz Kobarida v „P. L." o shodu „Trgovskega in obrtnega društva". Ako bi prišla kaka številka tega klerikalnega hujskača Kobaridcem pred oči, bi se prepričali sami, koliko gre vere semeniškemu listu, ker vse trditve so edino le klerikalna zlobna volja, daleč proč od resnice. — Iz dopisa v „P. L." je razvidno, da je dopisnik le od daleč slišal nekaj zvoniti o nekem takem in takem shodu, in vzbudila se mu je bujna domišljija, kakoršne je dovolj v farovžu poleg mlekarnice.

Preostri smo bili? — Sporočilo se nam je, da nekaterim gospodom še zdi preostra zadnja zavrnitev prof. Čebularja. — Na to subjektivno prepričanje naglašamo mi s svojega stališča, da mi ne vidimo v oni zavrnitvi nikake posebne ostre zavrnitve, marveč čisto navadno časnikarsko „zafrkacijo", ki je prišla kar tako piscu iz peresa. Treba je namreč pomisliti, kako velik je pogrešek prof. Č.! Pri denarnih zavodih je treba včasih kako morebitno nerodnost ali nesrečo celo prikrivati, da se ne spravi zavod v stisko, ker ni kmalu nesreče, katere ne bi prebolel, ako se mu pusti čas, kar je v srečo neštetih udeležencev. Prof. Č. pa je zlorabil svojo službo, da je vzročil na občnem zboru in v javnosti tako rezko polemiko ter škandalozne napade v „P. L." in v „Gor." On je spravljal v razpravo celo jako delikatne reči, ka-

terih bi noben drugi nadzornik niti ne omenjal, ker so same na sebi tudi premalenkostne, važnost občnega zbora in javnosti pa je velikanska. — In kdor še pomisli, kako impertinentne opazke, žaljive celó za zasebno poštenje, so spuščali v „P. L.“ semeniški razsajači, mora reči, da smo prof. Č. še preveč galantno odpravili. Kdor nas tepe s kolom, naj ne pričakuje, da bomo imeli tisoč obzirov do njega.

Sicer pa se bomo izogibali enakih polemik, ker smo jih sami najbolj siti. Nam ni to nikaka zabava! Enako prosimo gg. dopisnike, naj se izogibajo takih in enakih polemik, ker nam v uredništvu je težko, vedno pogoditi pravo mero.

Ceste na Kanalskem. — Ernest Klavžar, plačani agitator, nadaljuje boj proti dr. Tumi zastran cest na Kanalskem. On dela za to, za kar je plačan; dva veleposestnika sta ga že pred leti najela in plačevala, in E. K. vsaj v tem slučaju izpolnuje prevzeto dolžnost. — Morda mu odgovoré prizadeti krogi sami. Mi naglašamo le to-le:

Dr. Tuma se ni nikdar izrekel proti cesti po vrhu hriba ne proti oni ob Idriji. Nasprotno, on je dosegel 80% prispevka od države mesto 60%. On je hotel dvakrat pridobiti prizadete okrajne cestne odbore in občine, da bi dovolili ostalih 20%, ali obakrat brezvspešno. E. Klavžar je zamolčal prvi poskus in objavil le drugi, ker je menil, da more ž njim zvrniti na dr. Tumo kako krivdo, kritikovaje predlagano razdelitev bremena. Dr. Tuma ni Bog, da bi mogel s kakim svojim predlogom — vse zadovoliti; enemu ali drugemu že kaj ne bo prav, zlasti, ako ga Klavžar, Gregorčič itd. malce naščuvajo. — Tudi iz „Gorice“ je torej razvidno, da dr. T. je hotel interesente združiti, a se mu ni posrečilo. Zakaj pa velikana Gregorčič in Coronini nista nič storila?

Iz Klavžarjevega spisa je razvidno tudi, da vojna uprava je odločujoča moč tudi pri teh cestah. Mi pa pravimo: Ako vojna uprava hoče imeti ceste za vojaške namene, naj si jih zida, a naj ne zahteva od občin niti 20% prispevka. — Cesta, za katero se poganja Klavžar in za njim Gregorčič, bo služila le enemu veleposestniku in kakim 15 malim. Toda vse, kar po njej zvozijo, ni toliko vredno, kolikor bo stalo le vzdrževanje te ceste.

To je tudi razlog, da so odklonili prispevek vsi trije cestni odbori in razun dveh vse občine. Kdo naj jim to zameri?

V Lig je došlo pismo (zopet E. Klavžar?!), naj ljudje protestujejo pri deželnem odboru proti prošnji Kanalcev itd. Nekaj podpisov se je po občini nabralo.

Načrt kanalskih cest dr. Tume „Gorica“ zasmehuje; mi pa pravimo, da je vreden resnega prevdarka. Koliko se da izvršiti v bližnji prihodnosti, se pač pokaže. Rečene ceste bi služile ljudstvu, ki se bo za-nje tudi potezalo. Brbljanje „Gor“ ne bo nikomur motilo spanja.

Glas iz Rihemberga. — Za pomoč glede poškodovanja travnikov, njiv in zemljišč, katero je povzročila povodenj v Rihembergu, je dovolila vlada okoli 8.300 gld. podpore. Županstvo že hrani to svoto. Posebna komisija, sestavljena iz samih privržencev županovih, ž njim na čelu, ogleduje njive in travnike ter določa odškodnino posameznim.

Jako darežljivi so za „kimavce“, njim enake ter somišljenike Pavlice, tudi če nimajo velike škode. Nekaterim dovoljujejo podpore kar vprek, tudi če niso poškodovani, samo da so v bližini kakega znatno poškodovanega zemljišča. Nesomišljenikom pa kar odrekajo (odreka Pavlica); tudi če škoda znaša nad 100 gld. ne vdobe nič, ker ž njimi ne soglašajo v mišljenju.

Slučaj, katerega se lahko navede, dokazuje, da je njih somišljenik sicer reven a nepoškodovan dobil podporo, dočim pa so drugega odpodili, da mora vsled povodnji trpeti nad 100 gld. Da se tako laskajo baš priprostemu ljudstvu, znači (kar je sam Pavlica se izrazil), da žele s tem pripravljati pot v peto kurijo — goriškemu dr. Pavlici, kateri kar gori za to čast. — Pri popravi cest, katero so zdaj pričeli, odrekajo zaslužek vsakemu zaslužka potrebnemu kmetu, dočim Pavlica s štirimi voli cel dan neprenehoma vozari ter vtakne povprečno 10 gld. v žep z neznatnimi stroški. Potrosi namreč: vozniku da 2 kr. dnevno za šnaps, pastirju pa povprečno 1½ kr. na dan. Ubogi kmet pa čaka, da povodenj še njega odnese!

Novačenje. — Z današnjim dnem skonča novačenje. Na vrsti je le še zadnji razred iz mesta in pa oni, ki so pristojni drugam.

Včeraj smo imeli cel dan ostudno rjovenje pesmi „Marameo“ iz ust laških novačencev, ki so jo peli prav ostentativno po mestu. Laški listi so se toliko zadirali v slovenske fante, ki so peli na potu na nabor, ter jih slikali kot grozne suroveže, itd. Zato smo pričakovali, da se bodo potomci Romula in Rema, sinovi „avite colture“, vzgojeni v mestu, obnašali kdo vé kako fino, da puste Slovence povsem v senci! Ali glej! Baš ti so kričali ter žalili Slovence, izzivali, in še pozno v noč so tulili po mestu. Ali o tem ne bo nikake pritožbe v „Piccolu“ in v „Il Friuli Orientale“?!

Še nekaj! V Gosposki ulici je bolna neka g.ična. Stražniki so ustavljali radi tega naše fante koncem Korna ter jih rotili, naj ne pojo; drugi pa so govorili, da dež. glavarja glava boli, da ne smejo peti po Gosposki ulici — in fantje so res ubogali ter šli lepo tiho po tej ulici. Vidite, tako delajo „surovi Slovenci“!

Vojaki-novaki. — V četrtek so bili na naboru fantje iz Podgore, Sovodenj in Vrtojbe. Prišlo jih je 144, izmed katerih so jih potrdili 29 na 3 leta, 9 pa v rezervo.

Zahvala. — Visokor. gospod baron Lehneisen najtopleje zahvaljuje vse one gospode iz okolice, kateri so mu poročali o zgubljenem psu „Čičo“, katerega ima zdaj doma na verigah.

Listnica upravništva. — Dne 28. t. m. so bile oddane tri krone v Trstu na glavni pošti na naslov našega upravništva. Ker na odrezku nakaznice ni podpisan dotični oddajalec, prosimo, da nam sporoči svoje ime, da to svoto njemu na dobro pravilno uknjižimo.

Pri nikaki rodbini ne bi smeli pogrešati najboljših dveh ljudskih in domačih sredstev, namreč: Dr. Rosa balzam za želodec in pražko domače mazilo. Ista se dobita tudi v goriških lekarnah.

Razgled po svetu.

V moravskem dež. zboru se predlagali, da bi se zemljišni davek ne plačeval več državi. Zato naj bi se uvedel progresiven davek na dohodke, preosnovale naj bi pristojbine od dedščin. Zemljiški davek naj bi pobirale dežele, da bi se odpravil sistem doklad.

Stavke. Iz Brna poročajo, da v okolišču Rožice so šli vsi rudarji na delo, ker je ravnateljstvo premogokopov izjavilo, da dá delavcem iste priboljške, katere uživajo oni, ki so že na delu. Stavka je tam s tem končana. V Warnsdorfu so delavci tvrdke Thessig tudi začeli delati, ker so izpolnjene njihove zahteve. Stavkuje še 1800 tkalcev, ki se pa tudi udajo.

Včeraj so bili odposlanci stavkujočih delavcev iz Kladnega pri minister. predsedniku, ki jim je rekel, da naj gredo na delo, da potem se že uravnajo razmere.

Rusija. — Zopet se govori o vojni, in sicer tačas med Rusijo in Turčijo. Rusi so mobilizovali velik del svoje vojske in ladijevja, zato trde, da se je bati vojne in sicer s Turčijo, zbog katere, menda radi vzrokov v Aziji, vladajo napete razmere med Rusijo in Turčijo. 250.000 ruskih vojakov je baje mobilizovanih in v Črnem morju stoji pripravljeno ladijevje.

Koliko je gole resnice na tem, se ne dá seveda reči pozitivno.

Povsodi Rusi napredujejo. Tako je čuti iz Yokohama vest, da Japonci mislijo, da zasede Rusija otoke Deer pri Koreji.

Vojna v južni Afriki. — Zadnjič smo sporočili da general Joubert je došel v Pretorijo, kjer je nagloma umrl vsled nekega prehlajenja v trebuhu. Listi na sploh jako simpatično pišejo o njem. Trde celo, da bi ne bilo nikdar prišlo do vojne med Transvalom in Anglijo, ako bi bil postal namesto Krügerja predsednik Transvala — on. — Zatrjujejo, da namesto Jouberta prevzame zapovedništvo združene burske armade sam predsednik Krüger.

V Natalu so razstrelili Buri že več premogokopov. V mestu Johannesburg delajo rove, po katerih bi razstrelili mesto, ako bi ga hoteli vzeti Angleži.

Predsednik Oranja Stejn je izdal okrožnico na proklamacijo lorda Robertsa, v kateri podtika Angležem, da se drže načela: divide et impera!

Kakor so hoteli poprej razdvojiti Oranje in Transval, tako skušajo sedaj po izdajicah uplivati na nje, ali koliko je zaupati angleškim obljubam, kaže zapiranje meščanov v Bloemfonteinu in pa pustošenje tujega imetja. Buri že še pokažejo svoj pogum.

Lord Roberts iz Bloemfonteina javlja, da je našel general Clements v zasedenem mestu Tauresmith mnogo streliva ter več topov. Buri so oddali polagoma orožje. — Iz Kimberlega poročajo, da pri Waarentonu je bil 28. t. m. hud boj. Podrobnosti še niso znane.

Predsednik Krüger upa na zmago. Pravi, da Transval zmaga tako gotovo, kakor je v nebesih pravičen Bog! Vojna se bo nadaljevala, kdo vé, kako dolgo še, ali končni izid mora biti ta, da Buri zmagajo!

„Naša Sloga“ — dvakrat na teden. — Z veseljem čitamo v zadnji številki vrle „Naše Sloge“ vest, da počne izhajati s prihodnjo številko po dvakrat na teden, kar je znamenje, da poštena slovanska stvar v Istri se dviga na površje z vedno večjo silo v obran proti italijanskemu nasilstvu!

Raznotero. — Pruski vladni predsednik v Lignitzu je odredil, da je iztirati vse Čehe, o katerih se sluti, da bi nameravali stalno naseliti se v Nemčiji. Do 15. aprila morajo odpotovati. — Bolgarski knez Ferdinand pojde baje koncem meseca aprila v Petrograd. — V Kopru so odpustili iz službe zdravnika v c. kr. kaznilnici, ker je bil njegov sinček na plesu „Lege“ napravljen kot laški „besaglieri“. — V selu Kmeti v Istri je umrla starica udova Sinković v 102. letu svoje starosti. Golovo redka starost! — Tržaško pol. društvo „Edinost“ priredi jutri v okolici zopet vrsto shodov glede na občinske volitve. Pričakovati je, da Slovenci prodro, kjerkoli so postavili kandidate.

V italijanski državni zbornici. — Po groznih izgredih v Milanu je menila italijanska vlada, da potrebuje zakon, s katerim bi mogla že v kali dušiti vsako uporno gibanje. In tako je sestavila decreto-legge, ki bi bil izborno orožje zlasti proti socijalističkim shodom in društvom. Opozicija je pa bila uverjena, da bi vlada ta zakon mogla zlorabljati proti vsakemu opozicijonalnemu gibanju. Zato je sklenila zapričeti boj. Opozicija je tako točno izvrševala svoj sklep, da sta bila predsedništvo in večina obnemogla in da razprava ni mogla priti niti preko § 1. Vlada je bila v velikih zadregah. Sedaj pa je ministerski predsednik Pelloux presenetil zbornico. — Ustal je in povdarjal v svojem govoru, da te razprave ni možno nadaljevati brez velikih nevarnosti za institucijo parlamentarizma. To treba preprečiti, in sicer s tem, da se razprava o decreto-legge stavi z dnevnega reda in naj se zbornica bavi z gospodarskimi vprašanji. Med tem pa naj odsek za preosnovo pravilnika zbornice hitro izdela svoje predloge, ki se mu vidijo potrebni. V soboto naj rečeni odsek razdeli svoje nasvete, katere naj bo zbornica dne 3. aprila odobrila z vstajanjem, oziroma sedenjem, torej brez vsake razprave.

Narodno gospodarstvo.

Pozor! Razprodaja. — Z današnjim dnem se začne razprodaja bivše trgovine V. Ferjančič, Vrtna ul., v hiši grofa Thurna. Vabijo se vsi, ki hočejo kaj cenega dobiti. Na razpolago so tu najraznovrstnejši predmeti sedlarske, jermenarske in torbarske obrti. Samo nekaj tednov! Pozor torej!

Tolminska hranilnica in posojilnica. — Vabilo k rednemu občnemu zboru tolminske hranilnice in posojilnice registrovane zadruge z neomejeno zavezo, ki se bo vršilo dne 18. aprila ob 10. uri predpoldne v občinski dvorani. Dnevni red: 1. Poročilo ravnateljstva in nadzorstva; 2. Predložitev računov in bilance za leto 1899; 3. Volitev novega odbora; 4. Razni nasveti. — Odbor.

Tuk. posojilnica se je razvila imenitno. — Lanskega leta je imela okoli 700.000 K prometa.

V petih letih svojega delovanja je bilo okoli 3 milijonov kron. prometa. Čisti dobiček oziroma rezerv. fond znaša pa že 14.000 kron.

Upati je vedno večji razvoj, v kar morajo pomagati vsi za naš blagor vneti rodoljubje.

Vinogradniki, pozor! — Vsled vedno naraščajočega občnega zanimanja za streljanje proti toči, smo prevzeli podpisani zastopstvo za Primorsko najrenomirajneše tovarne za take stroje, ter se hočemo potruditi, da bodemo vršili isto v popolno zadovoljnost svojih cenj. odjemalcev.

V zadnjem času se je izumilo nebroj najrazličnejših strojev za streljanje proti toči, kateri so se več ali manj dobro obnesli. Ker so pa za napravo teh strelnih priprav združeni prav veliki stroški ter nam je na tem ležeče, da se naši vinogradniki ne oškodujejo s prenagljenim nakupom teh dragih strojev, priredimo podpisani v nedeljo dne 8. aprila t. l. v Kozani streljanje za poskušnjo s tremi različnimi stroji, kamor najuljudneje vabimo vse vinogradnike in drugo za to se zanimajoče občinstvo.

Priporočamo ob enem svojo izborno asortirano zalogo vseh potrebščin, spadajočih v železnarsko stroko, ter bilježimo z odličnim spoštovanjem udani

Konjedic & Zajec

Pred nadškofijo st. 5. — Podružnica konec Raštela št. 2. Zaloge: ulica Morelli št. 12, Gosposka ul. št. 7.

Zvišanje plač častnikom. — „Wiener Zeitung“ objavlja: Njegovo Veličanstvo cesar je odločil glede podeljevanja 6000 kron plače (7. plačilni razred) osebam skupne vojske: 6000 kron vdobi po činu najstarejša četrtinka častnikov vojaštva, vojaških duhovnikov, sodnikov, zdravnikov in uradnikov. Prisojalo bode to plačo c. in kr. državno vojno ministerstvo od 1. aprila t. l. v razmerju prostih mest. Ista naredba velja v polnem obsegu tudi za osebe domobranstva.

Zvišane plače začno izplačevati takoj, ko odobri ogerski državni zbor proračun honvedov. Na prve 3 mesece tek. leta odpadajoče zvišanje se ne odtegne za takso.

Posojilnica v Volovskem nam je poslala „Izvješče i obračun“ za treču upravnu godinu 1899, iz katerega posnemamo, da je imela v tem letu 685 zadružnikov s 10176 zadružnih deležev, katerih pojedini tvori 1 krono. Čisti dobiček znaša 5.833·95 k. V minolem letu je dovolilo 212 posojil. Načelnik te posojilnice je Viktor Tomičić; društvena pisarna in blagajna se nahajata v odvetniški pisarni dr. Janežiča, odvetnika v Volovskem.

Sadjarsko in vinarsko društvo v Naklem naznanja svojim udom, da ima razdeliti precejšnjo množino ključev amerikanskih trt brezplačno. — Udje naj pridejo po nje najkasneje do 20. aprila, in sicer k predsedniku v Škocijan h. št. 10., kajti po preteku tega termina društvo porabi ključe, v kar se mu bode najbolje zdelo. Tudi ima društvo v zalogi obilo jabolčnih in hruškovih cepičev najboljih vrst, koje mu je slavno c. kr. kmetijsko društvo v Gorici priskrbelo in koje deli svojim udom brezplačno.

Naj bi torej udje porabili ugodno priliko, da pridejo čim preje do amerikanskih nasadov in žlahtnega sadja. Le v vstrajnem kmetijskem napredku je še mogoča resitev naše krajine od popolnega materjalnega propada!

Ali je opravičena zahteva osemurnega delavnika?

Ena glavnih zahtev novodobnega delavstva je osemurni delavnik. To zahtevajo tudi premogarji pri sedanji stavki. Delavstvu se izražajo simpatije. Hitro se to izgovori ali zapiše, ne da bi se pri tem mnogo mislilo. Ako izrekam komu svoje simpatije, ako soglašam ž njim, tedaj s tem priznavam in odobravam njegove težnje in borbe. A to še ni dovolj, treba je, da o tem, kar spoznam za dobro in pravično, poučujem tudi druge, da i drugi uvidijo opravičenost in potrebo tega. Delavstvo se bori za osemurni delavnik. Ali je ta boj opravičen?

V Pragi je priredila mlajša generacija dne 12. svečana manifestacijski shod na korist premogarjem, kjer je govoril prof. Masaryk o opravičenosti osemurnega delavnika. Podam glavne misli iz tega predavanja.

Ako zasledujemo razvoj industrije in gospodarskih razmer v tem stoletju, vidimo, da se polagoma delavski čas skrajšuje. Ko še ni bilo industrije, so ljudje delali, dokler jim je svetilo solnce. Delo je bilo neuravnano. Ko pa je nastopila industrija in ž njo tovarniški stroji, tu se je moralo delo uravnati, ker stroj, para se mora odmeriti, stroj pa vpliva na razdelitev dela — tako je nastalo vprašanje, o katerem se poprej ni govorilo: koliko ur na dan se naj dela v tovarnah. To vprašanje je pereče tam, kjer je obrt, v mestih; na kmetih se o tem še malo razmišlja, ker vlada še bolj domače gospodarstvo. Zgodovinski razvoj nam kaže, da se je od polovice tega stoletja, tako od 1848-1850, skrajšala dnevna delavska doba za četrtino in tretjino. Danes razpravljamo že o tem, ali naj se uvede deseturni ali osemurni delavnik, in čimdalje bolj se bližamo osemurnemu delavniku.

Dalje na četrti strani!

Pri manjših obrtih in pri poljedelstvu se dela dalje nego pri veliki obrti. Čim večja tovarna, tem krajša delavska doba. Najdalje se dela tam, kjer se izdelujejo vsakdanje življenske potrebščine. Peki, mesarji, mlinarji, krojači delajo često nad uro, zlasti v manjših mestih. Isto je pri komunikacijskih podjetjih, n. pr. pri tramvaju, kjer se dela 19 ur.

Pri nas v Avstriji ni delo nad uro povsod enako. Zanimivo je, da zahtevajo podaljšanje delavnika navadno in praviloma vedno iste firme. Iz tega vidimo, da tu se ne gre za splošno konkurenco proti tuji industriji, ampak da so ravno posebne firme, ki izrabljajo delavnik nad uro. Sicer pa tudi v Avstriji nismo zadnji, kjer se delo zakonito uravnava. Pri nas je določen enajsturni delavnik.

Take določbe še ni povsod, ni je na Nemškem a celo ne v Italiji, Belgija je v tem oziru najslabša, oderuška država. Največji napredek je na Angleškem, v avstralskih naselbinah, v Ameriki in v Švici. Na Ruskem so te razmere še tudi jako nepovoljne. Na Angleškem, v Avstraliji, v Ameriki je v mnogih državnih in zasebnih podjetjih uveden osemurni delavnik. V Švici so imeli najprej določeno delavsko dobo, nad katero je delo prepovedano, toda z dovoljenjem vlade se dela i tam nad uro. V Ameriki je glavno delavsko vprašanje skrajšanje delavnika, vprašanje mezde ali plače ni tako važno. Pri nas ne zahteva delavstvo samo skrajšanja delavnika, ampak tudi zvišanje mezde.

Razvoj veleindustrije vpliva na to, da ne le delavstvo zahteva osemurni delavnik, ampak da že tudi države, dežele, občine, in podjetniki priznavajo možnost, uvesti osemurni delavnik.

Zakaj se ne godi to splošno?

Nastaja vprašanje, kake posledice bi imelo to v industriji, lepše ali slabše. Večina podjetnikov morebiti še sedaj dvomi, ali bi se naredilo v osmih urah toliko, kakor v 9. 10., 11. urah.

Izkušenost priča to, da se pri ročnem delu ne naredi manj, ampak enako ali več. Pri strojih se more tuatam o tem dvomiti, toda tu je velikanski razloček med ročnim in tovarniškim delom. Pri ročnem delu odločuje bolj kakovost, pri mehaničnem stroju kolikost.

(Dalje pride).

Anton Obidič,
čevljar
v Semeniški ulici štev. 4
v Gorici,
priporoča se
za raznovrstna naročila po meri
za gospe in gospode.
Naročila se izvršuje hitro.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka
E. Riessner, v Nunski ulici 3,
(nasproti nunski cerkvi)
priporoča preč. duhovščini in slavnemu občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetlic za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaške potrebe, voščeno sveče itd. vse po zmerni ceni. — Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo tiskarno črk na perilo. (P. cl S. cl.)

Protin, revmatizem,
tudi zastarel, in celó v kopeljih 10-15 let brez vspeha se zdravečim se je povrnilo popolno in gotovo zdravje po nekolikokratni uporabi mazila **Zoltanovega** proti **revmatizmu** in **protinu.** Stane 1 steklenica **2 K.** Dvorni zalagatelj lekarnar
B. ZOLTAN, Budimpešta.
Nikako skrivno sredstvo. Od zdravstvenih strokovnjakov priporočeno.

Dr. Rosa balzam za želodec | **Pražko hišno mazilo**
Iz lekarne B. FRAGNER-ja v PRAGI
je splošno, že 30 let znano **domače zdravilo,** katero pospešuje tek, olajšuje prebavo in lehko odvaja. Pri rednemu vporabljanju **ojačuje** prebavne organe in **drži v pravem toku.**
Velika steklen. 1 gld., mala 50 kr. S pošto 20 kr. več.
je staro, najprej v Pragi uporabljevano hišno zdravilo, katero vzdržuje čiste rane in jih tudi obvaruje nečistobe ter ublažujoče deluje na vročino ter bolečine.
V obrokih po 35 in 25 kr. S pošto 6 kr. več.
Pozor! Vsi deli zaboja so zaznamovani s zraven natisnjeno in zakonito priznano zaščitno znamko.
Glavna zaloga: Lekarna B. FRAGNER-ja, c. kr. dvornega zalagatelja „pri črnem orlu" v Pragi, Mala strana, na voglu Spornerove ulice,
potem v Gorici v lekarnah Cristofoletti, Gliubich, Pontoni in pl. Gironcoli.
Dnevno razpošiljanje po pošti. — Zaloga v vseh lekarnah Avstro-Ogerske.

Najboljše berilo in darilo je vsestransko jako pohvaljena
„Vzgoja in omika ali izvir sreče"
(neobhodno potrebna knjiga za vsakega človeka, kateri se hoče sam lahko in hitro navaditi vsega potrebnega da more sebe in druge blažiti in prav olikati), ter se dobi za predplačilo **1 gld. 50 kr.,** po pošti 10 kr. več, a i proti poštnemu povzetju pri **Jožefu Valenčiču** na Dunaju, III. Bez., Hauptstrasse N.o 84, 3. Stge., II. Stk., Th. 38.
Založnik ozir. prodajalec je voljen vrniti denar ako bi mu kupec poslal knjigo še nerazrezano in čisto v treh dneh nazaj. **Cena je skrajno znižana; knjig je malo več.**

Sviloprejsko seme
pšenične barve
prodaja se po 10 kron unča, ali tudi po pogodbi, za šestino pridelka.
Naročila je pošiljati na naslov: Humar Andrej — Dolenja Vrtojba h. št. 23.

100 do 300 gld. mesečno lahko zaslužijo osebe vseh stanov in v vseh krajih s prodajo zakonito dovoljenih drž. papirjev in srečk, a da ni potrebna glavnica in ni nikaka nevarnost. Ponudbe pod **Ludwig Österreicher, VIII Deutsche gasse 8 Budapest.** 101

„Krojaška zadruga"
vpisana zadruga z omejeno zavezo v Gorici.
Gosposka ulica št. 7.
Velika zaloga manufakturnega blaga.
Priporoča cenj. odjemalcem svoje v obširni izberi dospelo novo sveže blagó za spomlad in poletni čas, za ženske in možke; vsakovrstna sukna, kot: **Loden, Kamgarn, Cheviot** i. dr.
Krasna izbera volnenin, perkal, Battist, satin, »Voile de Laine«, Zephir i. dr. za ženske obleke.
Priporoča izborno perilo, bombažasto in cvirnasto, katero prejema iz prvih sležkih tovarn; med temi ima tudi preproge, namizne prte, zavese, žepne rute, bombažaste in cvirnaste, blago za blazine, plahte, kovtre, žamet in pliš v vseh barvah; prtenino, ogrinalke itd. Lepo perilo za možke in sicer: srajce, ovratnike, zapestnice, prsnike, ovratnice, nogovice, Jäger-srajce, za hribolazce itd. itd.
Vse po najnižjih in zadnjih cenah brez pogajanja.
Na željo se pošlje tudi uzorce, poštnine proste.

Dobi se povsod **Sarg's Kalodont** priporočano najbolje sredstvo za čiščenje zob.

Zaščitna znamka: SIDRO.
LINIMENT. CAPSICI COMPOS.
iz Richterjeve lekarne v Pragi
priporočano kot izvrstno bol ublažujoče mazilo; za ceno 40 kr., 70 kr. in 1 gld. se dobi po vseh lekarnah. Naj se zahteva to splošno priljubljeno domače zdravilno sredstvo vedno le v orig. steklenicah z našo zaščitno znamko s „SIDROM" namreč, iz RICHTERJEVE lekarne in vzame kot originalni izdelek le tako steklenico, ki je previdena s to zaščitno znamko.
Richterjeva lekarna „pri zlatem levu" v PRAGI.

Konj
za ježo in vožnjo, 16 pesti visok je na prodaj; cena primerna. Ponudbe nasproti slovenske kmetijske šole v Gorici.

V Žagi pri Bovcu
je na prodaj, ali v najem
velika hiša
z dvemi nadstropji
in pritličjem, primernim za prodajalnico jestvin in krčmo, s kletjo, hišico za hišnega oskrbnika, hlevom in sadnim vrtom; razun tega še gozd in mnogo travnikov.
Ponudbe naj se blagovolijo pošiljati na nastov: «Kupnina» na upravništvo «Soče».

Zahteva naj se
popis in cenik leposlovnih in drugih knjig iz naše zaloge, katerega pošiljamo franko kamorkoli.

„GORIŠKA TISKARNA" A. GABRŠČEK V GORICI
Gosposka ulica št. 9.
(Ustanovljena leta 1893.) (Ustanovljena leta 1893.)
je najmoderneje urejeni tiskarski zavod, kjer se izgotavlja vsako najfineje in elegantno delo v najkrajšem času po jako kulantnih cenah, kakor:
Brošure v vseh oblikah in jezikih v modernih in trdnih platnicah, diplome za častne občane in druge enake prilike v najrazličnejših barvah, trgovske račune, pisma in zavitke s firmo, cenike, društvene vsporede in vabila na kartonu ali papirju, posetnice najelegantneje kakovosti v škatljah z zavitki, poročna in zaročna naznanila v veliki izberi in vseh mogočih oblikah, plesne vsporede, osmrtnice itd. itd.
O začetku šolskega leta priporoča slav. šolskim vodstvom, krajnim in okrajnim šolskim svetom **vse potrebne šolske tiskovine**
v slov., hrv. in ital. jeziku za Goriško in Istro, nadalje za izdelovanje uradnih zavitkov [kuvert] v različnih oblikah in kakovostih.
Velika zaloga izgotovljenih tiskovin za c. kr. okrajna glavarstva, županstva, sodnije, notarje, šolske, cerkvene in druge urade.
V naši založbi imamo te-le časopise:
„Soča", celoletna naročnina stane gld. *6·60,* izhaja trikrat na teden. — *„Primorec",* celoletna naročnina stane gld. *1·60,* izhaja vsak teden, na štirih straneh. — *„Slovanska knjižnica",* doslej je izšlo 93 snopičev najrazličneje vsebine. Nadaljno izdajanje začasno vstavljeno. V zalogi so na razpolago se vsi snopiči z malimi izjemami.
„Salonska knjižnica" za odrasle izhaja v nedoločenih rokih. I. knjiga „O te ženske", novele in črtice. Spisal Fr. Govekar, je izšla l. 1897. Stane s poštnino vred gld. 1·10.
Izšla je ravnokar II. knjiga „Salonske knjižnice"; prinaša žaloigro *„Hamlet",* cena 70 kr. — *„Rokovnjači",* narodna igra v petih dejanjih. Cena 40 kr. — *„Sin",* rodbinska drama v štirih dejanjih. Cena 60 kr.
„BEN--HUR" roman iz časov Kristusovih.
Mehko vezan gld. **1·30,** trdo vezan gld. **1·85** s poštnino. Ker je ta knjiga interesantne vsebine je postalo obče zanimanje tako, da imamo le malo izvodov več v zalogi. Kdor želi še imeti to knjigo, opozarjamo, da si jo za časa omisli.
„Rusko-slovenski slovar in slovnica"
Sestavil M. M. Hostnik.
Cena mehko vezanemu gld. 1·50, trdo vezanemu gld. 1·80, poštnina 10 kr. več.